

Gegevensbeschermingsautoriteit

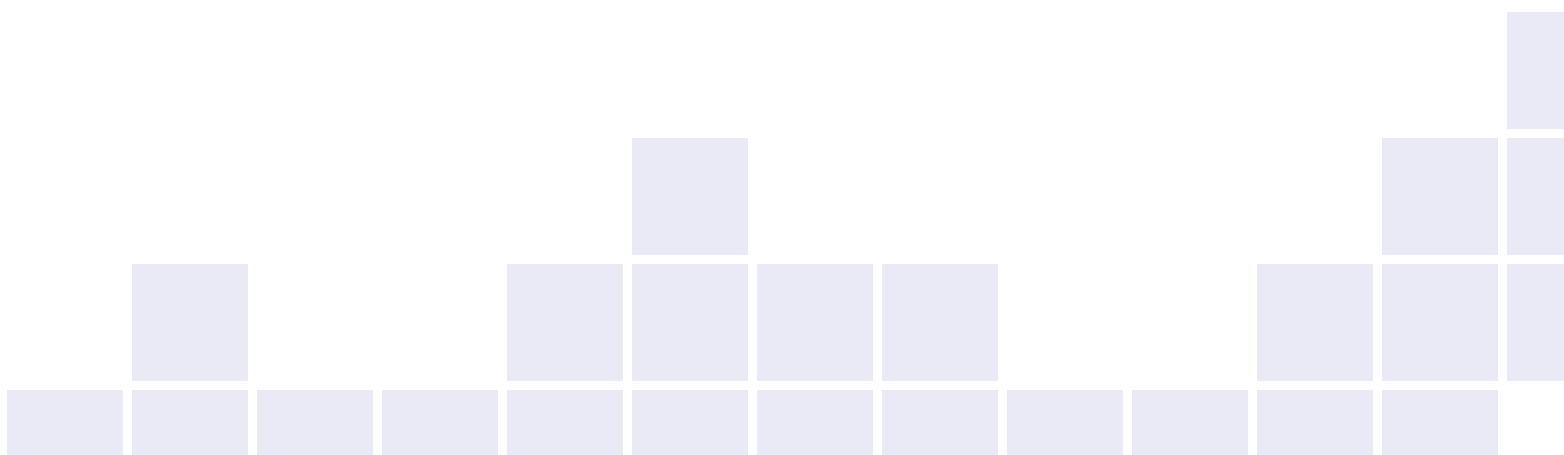
Jaarverslag 2020

Inhoudstafel

Beter voorkomen dan genezen!	5
De Autoriteit	6
Bevoegdheden GBA	7
Samenstelling GBA	7
Het Directiecomité	8
Medewerkers en budget	9
Vernieuwde aanpak van de GBA	9
Samenwerking	12
In de kijker	18
Covid-19, de privacy uitdaging van het jaar	19
Adviezen	19
Handhaving	22
Informerende themadossiers op de website	22
Proactieve monitoring	22
Thema's van het jaar	24
Overheden	25
Direct Marketing	27
Bescherming van persoonsgegevens online	28
DPO	29
Sensibilisering	30
Activiteiten per directies	34
Algemeen Secretariaat	35
Eerstelijnsdienst	37
Kenniscentrum	37
Inspectiedienst	40
Geschillenkamer	45

Cijfers 2020	50
1. Sensibiliseren en informeren.....	51
2. Adviseren, aanbevelen & interpreteren	52
3. Mediëren & klachten behandelen.....	53
4. Handhaven.....	56
5. Inspectiedienst	58
6. Monitoren (en naleving opvolgen).....	59
7. Samenwerken	59
8. Goedkeuren of begeleiden van risico-verwerkingen, stimuleren gedragscodes	59
9. Algemene cijfers.....	61
10. Vergelijking 2019-2020	62

David Stevens

Voorzitter

Voorwoord

Beter voorkomen dan genezen!

Naast de geplande veranderingen, heeft 2020 voor onze Autoriteit ook heel wat ongekende uitdagingen met zich meegebracht. Ondanks alle moeilijkheden, zijn wij toch op koers kunnen blijven in het vernieuwingstraject van onze Autoriteit.

Het jaar begon alvast opperbest, door de goedkeuring van ons Strategisch Plan 2020-2025, het bijhorende Beheersplan 2020 en met zes bijkomende medewerkers. Gezien de nieuwe toezichtsbevoegdheden werden deze nieuwe collega's hoofdzakelijk ingeschakeld in het handhavingsproces, dus bij de Geschillenkamer en Inspectiedienst. Al snel resulteerde dat in talloze onderzoeken en uitspraken, en in sommige gevallen ook tot sancties. 2020 was ook het jaar waarin de Inspectiedienst de eerste keer voorlopige maatregelen oplegde.

Maar ook door andere directies werd er verrevan stilgezeten. Het aantal klachten verdubbelde, terwijl door een nieuwe regering in het najaar ook weer meer adviesvragen over wet- en regelgeving moesten worden behandeld. In tussentijd werden ook voor enkele nieuwe toezichtsinstrumenten of -bevoegdheden (zoals bijvoorbeeld adviezen over gegevensbeschermingseffectbeoordelingen) de noodzakelijke processen en procedures uitgewerkt. Als efficiënte toezichthouder (onze zesde strategische doelstelling) brachten wij bovendien ook zelf het idee in de praktijk dat gegevensbescherming eenvoudig moet zijn, door bijvoorbeeld het meldingsformulier voor gegevenslekken significant te vereenvoudigen. De meldingen zijn intussen eveneens sterk toegenomen. Toen enkele maanden later het corona-virus ervoor zorgde dat nagenoeg alle menselijke interactie vooral elektronisch moest verlopen, heeft dat ons niet van onze koers doen afwijken. Ons plan was immers duidelijk: sensibiliseren en informeren, handhaven waar het moet, nieuwe evoluties identificeren en beantwoorden, samenwerken met andere toezichthouders of belangrijke stakeholders, en zodoende de GBA op de kaart zetten als ervaren gids en referentiecentrum inzake digitale informatie.

Dankzij de harde inzet van alle medewerkers en ondanks vaak moeilijke omstandigheden (door onder meer een structureel te gering budget), hebben wij dat ook tijdens de tweede jaarhelft waargemaakt. In zekere zin hebben de corona-crisis en het toegenomen belang van digitale informatie en communicatie, onze missie en vernieuwde aanpak nog beter in de verf gezet.

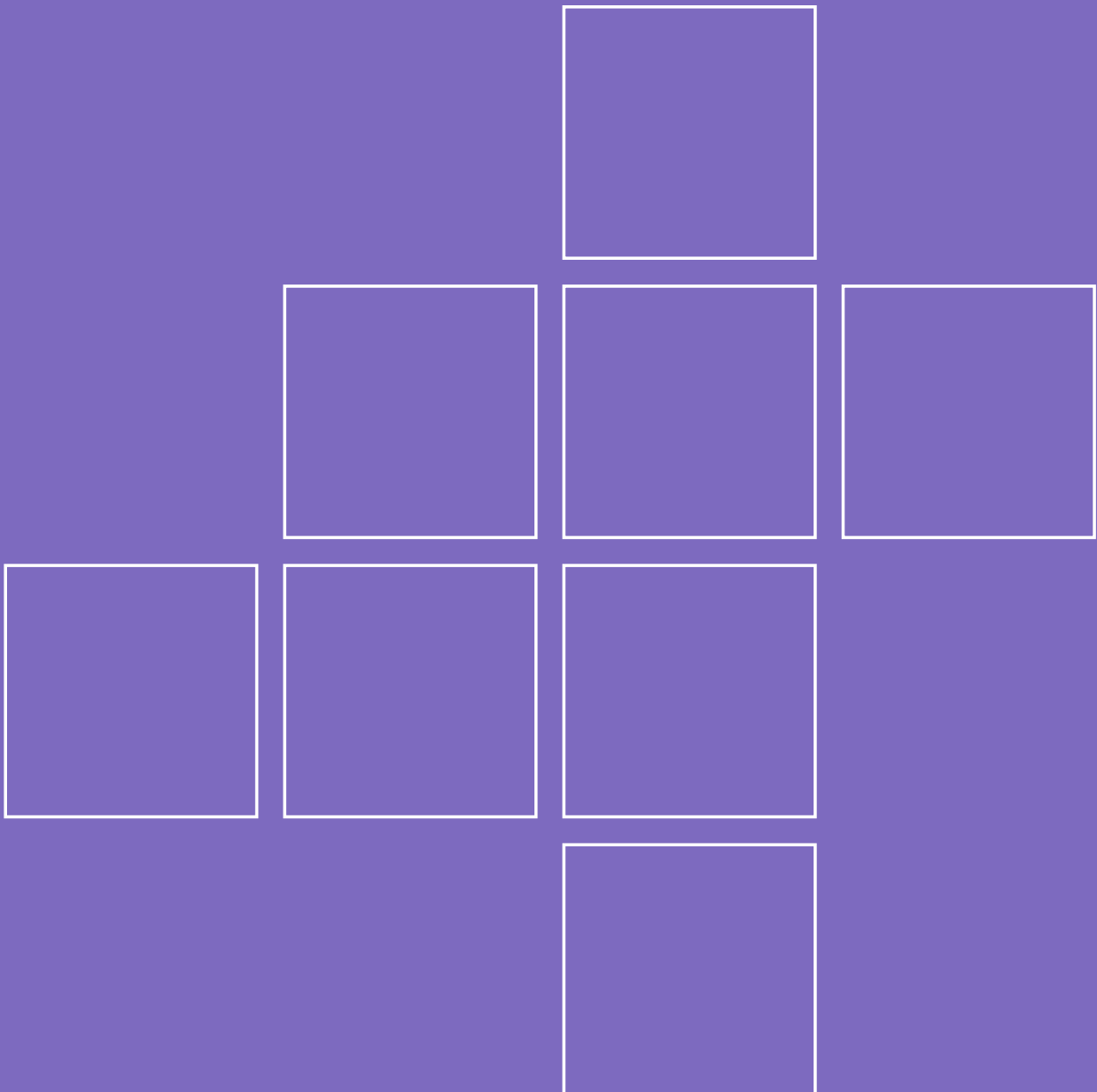
We gaven niet alleen adviezen over wet- en regelgeving voor allerlei nieuwe gegevensverwerkingen in de strijd tegen het virus, maar eveneens over het al dan niet correct inschatten van de aan de Coronalert-app verbonden risico's. Ook voor onze meer proactieve aanpak was er meer dan gelegenheid genoeg. Of het nu ging over temperatuurmeting op school of op het werk, over camera's voor druktemeting aan de kust, of over bijkomende maatregelen door lokale of provinciale overheden. We vroegen informatie op, analyseerden ze en konden daardoor ook transparant richtsnoeren of nuttige informatie tijdig op onze website publiceren. "Beter voorkomen dan genezen", is immers ook in gegevensbescherming belangrijk. Als kers op de taart konden wij al die informatie ook in een aantrekkelijke vorm brengen, dankzij onze vernieuwde visuele identiteit.

Namens het directiecomité wil ik hierbij vooral al onze medewerkers bedanken om in het stormjaar 2020 overeind te blijven en elke dag het beste van zichzelf te geven. Nog even moed houden: na regen komt immers altijd zonneschijn...

Namens het directiecomité,
D. Stevens, Voorzitter

1

De Autoriteit

De Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) is het onafhankelijke toezichtsorgaan op het vlak van de verwerking van persoonsgegevens, en werd opgericht door de wet van 3 december 2017 (hierna: “WOG”). Zij beschikt over een veel ruimer arsenaal aan mogelijkheden om op te treden dan haar voorganger, de Commissie voor de Bescherming van de Persoonlijke Levenssfeer (de “Privacycommissie”). De GBA is een federale instelling met rechtspersoonlijkheid, ingesteld bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers.

Bevoegdheden GBA

De algemene opdracht van de GBA wordt door art. 4 WOG bepaald als “het toezicht op de naleving van de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens, in het kader van deze wet en van de wetten die bepalingen bevatten inzake de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens”.

De GBA is dus in beginsel niet alleen bevoegd voor toezicht op de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna: “AVG”), of de algemene wetgeving inzake gegevensbescherming (zoals bijvoorbeeld de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens, hierna: “WVG”), maar kan eveneens toezicht uitoefenen over de naleving van andere, meer specifieke wet- of regelgeving zoals bijvoorbeeld de camerawetgeving.

Het toezicht van de GBA heeft evenwel geen betrekking op de verwerkingen door de hoven en rechtbanken alsook door het openbaar ministerie bij de uitoefening van hun gerechtelijke taken. De GBA is ook niet bevoegd voor het toezicht op de verwerkingen van persoonsgegevens door politiediensten.

De GBA is bevoegd ten opzichte van actoren en instanties uit de publieke en private sector, en heeft de mogelijkheid om zelfstandig administratieve sancties op te leggen.

Samenstelling GBA

Luidens artikel 7 WOG is de GBA samengesteld uit een directiecomité, een Algemeen Secretariaat, een Eerstelijnsdienst, een Kenniscentrum, een Inspectiedienst, en een Geschillenkamer. Zowel de Geschillenkamer als het Kenniscentrum bestaan ook uit zes externe leden, die vanuit hun expertise bijdragen aan de werkzaamheden en beraadslagingen van die organen.

De actuele samenstelling van de GBA is als volgt :

Directiecomité

- David Stevens, Voorzitter en Directeur van het Algemeen Secretariaat
- Charlotte Dereppe, Directeur van de Eerstelijnsdienst
- Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum
- Peter Van den Eynde, Inspecteur-Generaal van de Inspectiedienst
- Hielke Hijmans, Voorzitter van de Geschillenkamer

Kenniscentrum

Het Kenniscentrum is samengesteld uit zes leden en de Directeur van het Kenniscentrum, Alexandra Jaspar.

- Yves-Alexandre de Montjoye
- Joëlle Jouret (ontslag ingediend op 14 juni 2020)
- Marie-Hélène Descamps (benoemd op 29 oktober 2020)
- Bart Preneel
- Frank Robben
- Nicolas Waeyaert (ontslag ingediend op 5 februari 2021)
- Séverine Waterbley (ontslag ingediend op 5 februari 2021)

Geschillenkamer

De Geschillenkamer is samengesteld uit zes leden en de Voorzitter van de Geschillenkamer, Hielke Hijmans.

- Yves Pouillet
- Romain Robert
- Dirk Van der Kelen
- Jelle Stassijns
- Christophe Boeraeve
- Frank De Smet

Het Directiecomité

De bevoegdheden en activiteiten van het Directiecomité zijn opgenomen in artikel 9 WOG en omvatten naast de goedkeuring van de jaarrekeningen onder meer ook de beslissing over de jaarlijkse begroting, de interne organisatie en samenstelling, en de jaarlijkse beheersplannen van de GBA.

Het Directiecomité heeft eveneens een belangrijke operationele verantwoordelijkheid op het vlak van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van de burgers, omdat het overeenkomstig artikel 63, 1° WOG kan beslissen de Inspectiedienst te vatten wanneer het ernstige aanwijzingen vaststelt van het bestaan van een praktijk die aanleiding kan geven tot een inbreuk op de grondbeginselen van de bescherming van de persoonsgegevens. In 2020 werd door het Directiecomité 7 maal gebruikgemaakt van deze bevoegdheid, doorgaans na het opstarten van een monitoringsdossier. Eén keer werd besloten dat er onvoldoende aanwijzingen waren.

In 2020 kwam het Directiecomité 31 keer in vergadering bijeen.

Begin 2020 keurde het Directiecomité het "[Strategisch Plan 2020-2025](#)" goed. Daarin stelt de GBA dat het haar ambitie is *'om - binnen haar wettelijke opdracht - burgers, ondernemingen, verenigingen en overheden te leiden naar een digitale wereld waar privacy een realiteit is voor iedereen. Die doelstelling is ambitieus, maar haalbaar. Als GBA geloven wij immers dat met de AVG in Europa een onomkeerbare weg is ingeslagen naar een vraag van burgers om meer vertrouwen, respect en integriteit'*.

In zowel het Strategisch Plan als het [Beheersplan 2020](#) wordt deze visie vervolgens meer geconcretiseerd in strategische en operationele doelstellingen, of toegepast aan de hand van de verschillende taken en bevoegdheden van de GBA, waarbij ook de noodzaak aan eenheid

en coherentie sterk worden benadrukt: *‘Een coherent optreden van de GBA als onafhankelijke overheidsinstelling ten dienste van het algemeen belang is onze doelstelling. Dit is ook wat het Europese Grondrechtenhandvest en de AVG van een toezichthouder vereisen.’*

Medewerkers en budget

In het plan identificeerde de GBA haar getalenteerde en gemotiveerde medewerkers als een belangrijke troef voor de haalbaarheid. Zij dragen immers vaak op Europees en internationaal niveau bij aan de effectieve bescherming van de persoonlijke levenssfeer van onze burgers (bijvoorbeeld door het uitwerken van richtsnoeren binnen het Europees Comité voor de Gegevensbescherming, of door samenwerking in transnationale klachten of onderzoeken). Maar door allerlei nieuwe bevoegdheden en procedures is de druk op de medewerkers groot.

Als essentiële voorwaarde voor het succesvol realiseren van het vooropgestelde inhoudelijke groeitraject werd daarom een toename van personele en financiële middelen naar voren geschoven. Concreet streefde de GBA naar een minimalistisch groeiscenario van haar personeelskader met telkens 6 extra FTE's voorzien in 2020 en 2021, 4 extra FTE's in 2022 en telkens 2 extra FTE's in 2023 en 2024.

Voor het werkingsjaar 2020 keurde de Kamer van volksvertegenwoordigers een stijging van de financiële middelen van de GBA goed, die ook toeliet tijdelijk 6 bijkomende medewerkers in te schakelen. Eind 2020 waren er 67 medewerkers in dienst van de GBA, tegenover 62 aan het einde van het jaar voordien, een stijging met 8%.

Om haar werking te financieren, kon de GBA in 2020 beschikken over 8.947.430,92 EUR aan werkingskredieten (tegenover 8.247.129,17 EUR in 2019, een stijging met 8,5 %). De werkingskredieten werden hoofdzakelijk gefinancierd door de eigenlijke dotatie van 7.992.000 EUR (het bedrag wordt jaarlijks opgenomen in de algemene uitgavenbegroting van de federale overheid) en de overgedragen boni van vorige jaren. In 2020 kon de GBA eveneens beschikken over 244.327,67 EUR subsidies van de Europese Commissie ter ondersteuning van het Boost project”

Ondanks deze stijging bleek uit een eind 2020 in opdracht van de GBA door PwC gemaakte benchmark, dat de overige Europese toezichthouders, met name in de ons omringende landen, aanzienlijk meer personele middelen kennen en een doorgaans veel sterkere stijging in personeel en in budget.

Vernieuwde aanpak van de GBA

Zoals verder in dit verslag uitvoerig aangetoond wordt, zijn er sinds 2020 grote stappen vooruit gezet niet alleen op het vlak van het uitbouwen van een vernieuwde, proactieve, kennisdelende en sensibiliserende autoriteit, maar tevens inzake handhaving.

Proactieve monitoring

Zo is er in uitvoering van art. 19 van de WOG een volledige nieuw “monitoringsproces” ontwikkeld. Door deze dossiers is de GBA in staat om actief informatie in te winnen inzake zowel maatschappelijke, economische en technologische evoluties met een impact op gegevensbescherming om via deze weg snel een vinger aan de pols te houden indien ze kennis neemt van verwerkingen met mogelijk een risico voor de rechten van burgers op het vlak van gegevensbescherming. Ze geeft hiermee ook uitvoering aan de derde doelstelling van haar

Strategisch Plan (“Een verbeterde gegevensbescherming door evoluties te identificeren en te beantwoorden”).

Transparant informeren en sensibiliseren

Overeenkomstig haar eerste strategische doelstelling (“Een verbeterde gegevensbescherming door sensibilisering”) zet de GBA ook sterk in op het streven naar het verduidelijken van de bestaande regels en het uitvaardigen van aanbevelingen rond een aantal centrale problematieken (bijvoorbeeld direct marketing) enerzijds, en op informeren en sensibilisering, alsook door het publiceren en communiceren van haar standpunten, zoals onder meer in richtsnoeren, themadossiers of ‘*Frequently asked questions*’ op haar website anderzijds. Bij wijze van illustratie kan verwezen worden naar het themadossier ‘COVID-19’, waarin de GBA proactief en transparant communiceerde rond bijvoorbeeld:

Figuur: extract themadossier COVID-19 (GBA website)

De GBA steekt ook veel energie in het dagelijks informeren van de burgers en verwerkingsverantwoordelijken, hetzij via publieke presentaties, de pers of de duizenden verzoeken tot informatie die ze ontvangt. Om de toegang tot duidelijke en toegankelijke informatie te bevorderen heeft de GBA in 2020 ook haar website volledig vernieuwd.

In verband met haar vijfde strategische doelstelling (“Een verbeterde gegevensbescherming met de GBA als leider/gids en referentiecentrum”), kunnen vooreerst de activiteiten van de GBA voor specifieke doelgroepen in herinnering worden gebracht. Voor KMOs werd een toolbox aangemaakt en ter beschikking gesteld om inzicht en naleving te vereenvoudigen. Voor gegevensbeschermingsfunctionarissen (“Data Protection Officers”, of DPOs) of *Privacy Professionals* werd een project opgestart dat niet alleen een betere onderlinge uitwisseling tot doel heeft, maar ook meer interactie met de GBA zelf. Voor jongeren werd ook de specifieke website (www.ikbeslis.be) verder ontwikkeld. In lijn met haar doelstelling om als efficiënte toezichthouder bij te dragen tot verbeterde gegevensbescherming, werden ook de ondersteunende diensten verder uitgebouwd (vb. communicatiedienst, IT...), zodat de Autoriteit nu niet alleen efficiënter werkt, maar ook een meer prominente plaats inneemt in het maatschappelijk debat inzake verwerking van persoonsgegevens.

Handhaving

Aan haar tweede strategische doelstelling (“Een verbeterde gegevensbescherming door handhaving”) heeft de GBA in 2020 bijzonder hard gewerkt, nu talloze nieuwe processen voor zowel

de Geschillenkamer als de Inspectiedienst dienden te worden geïmplementeerd.

De Inspectiedienst heeft bijvoorbeeld voor de [eerste maal voorlopige maatregelen opgelegd](#) om ernstig, onmiddellijk en moeilijk herstelbaar nadeel voor de betrokkenen te vermijden. Een meer gedetailleerde uitleg van de aanpak van de Inspectiedienst in 2020 is te vinden in de rubriek "[Inspectiedienst](#)".

De Geschillenkamer heeft in 2020 veel aandacht besteed aan de consistente uitvoering van haar taken en in het eerste volle jaar van activiteit de methodologie ontwikkeld. De opdracht van de Geschillenkamer is drieërlei.

Ten eerste biedt de Geschillenkamer als orgaan van de toezichthoudende autoriteit een effectieve en laagdrempelige procedure. De Geschillenkamer ontwikkelde procedures om klachten op een zo laagdrempelig mogelijke manier te behandelen, maar wel met respect voor elementaire proceswaarborgen zoals het recht op verdediging en het recht op tegenspraak.

Ten tweede draagt de Geschillenkamer bij aan een consistente uitleg van de AVG, hetgeen een hoge (juridische) kwaliteit van de beslissingen vereist. Dit geldt in het bijzonder voor de beslissingen ten gronde, waarin de Geschillenkamer niet alleen een aanhangige kwestie beslecht, maar ook richting geeft aan de interpretatie van de AVG en andere wetgeving. De Geschillenkamer is in staat geweest om een consistente "rechtspraak" te ontwikkelen en een aantal belangrijke uitspraken te doen, waarbij de beslissing in [zaak 2020-37](#) (X c/ Google, verwijdering van links/recht op vergetelheid, waartegen evenwel beroep werd ingesteld) het meest tot de verbeelding spreekt.

Ten derde draagt de Geschillenkamer bij aan de handhaving aan grensoverschrijdende zaken binnen de Unie. De beslissing in zaak 2020-25 (rechtsgrondslag van verwerkingen van persoonsgegevens door sociale media platform), waarbij de GBA leidende autoriteit was, heeft de Geschillenkamer in staat gesteld passende werkwijzen te ontwikkelen. De bijdrage van de Geschillenkamer aan een succesvolle Europese handhaving vindt plaats via individuele zaken, waarbij de Geschillenkamer dagelijks zaken beoordeelt die door de GBA zelf of door collega-toezichthouders in het Europese samenwerkingsmechanisme zijn ingevoerd, maar ook door een actieve bijdrage aan de ontwikkeling van Europese richtsnoeren, in het verband van de EDPB.

De ontwikkeling van nieuwe methodologieën vindt plaats tegen een achtergrond van een enorme hoeveelheid aan klachten, waardoor de Geschillenkamer zich genoodzaakt ziet om prioriteiten te stellen en deze steeds bij te stellen. Bovendien dient zij bij de behandeling van klachten toepassing te geven aan nationale wetgeving die op bepaalde punten onvolkomen en/of onduidelijk is.

Een verdere complicatie is dat het Marktenhof steeds hogere eisen stelt aan het functioneren van de Geschillenkamer.

In 2020 heeft de Geschillenkamer – naast deze ongoing business – ook de eerste stappen gezet in de ontwikkeling van methodologie voor nieuwe typen zaken, zoals bijvoorbeeld de afhandeling van zaken met "massa-klachten", een themadossier met een groot aantal verwerkingsverantwoordelijken en zaken die vanwege het maatschappelijk belang spoedeisend zijn (o.a. Covid-gerelateerde zaken), alsook een aantal beleidsnota's vastgesteld rond procedurele kwesties ([Beleid inzake de publicatie van de beslissingen](#), het [Beleid inzake dwangsom](#), de Nota [talenbeleid gehanteerd door de Geschillenkamer](#) en, [de Nota inzake positie van de klager in de procedure bij de Geschillenkamer](#)).

Samenwerking

Nationale samenwerkingsverbanden

Om het niveau van gegevensbescherming in ons land te verhogen, gaat de GBA actief op zoek naar samenwerkingsverbanden. Ze geeft hiermee ook uitvoering aan de vierde doelstelling van haar [Strategisch Plan](#) (“Een verbeterde gegevensbescherming door samenwerking”).

Waar nuttig en mogelijk, worden in alle transparantie structurele samenwerkingsprotocollen afgesloten, die ook op de website van de GBA ter beschikking worden gesteld. Maar de GBA kan ook op andere manieren samenwerkingsvormen initiëren. Het domein ‘gegevensbescherming’ raakt immers aan de wettelijke bevoegdheden van verschillende instellingen. De GBA draagt bijvoorbeeld haar steentje bij om de informatie -en kennisdeling tussen deze diensten te optimaliseren.

Naast de GBA zijn er op federaal niveau ook een aantal overige “sectorspecifieke” toezichthouders gecreëerd ten opzichte waarvan de GBA slechts residuair bevoegd is. Deze regeling werd door de wetgever specifiek ingevoegd om bevoegdheidsproblemen met andere federale instellingen te vermijden. Daarbij kan onder meer worden gedacht aan het Controleorgaan voor Politie Informatie, het Comité I en het Comité P, zoals blijkt uit de parlementaire voorbereiding.

Met deze drie andere federale overheidsinstellingen die optreden als toezichthouder op het vlak van gegevensbescherming ondertekende de GBA een [samenwerkingsprotocol](#). Dit protocol bevat afspraken over de taken en bevoegdheden van deze vier toezichthouders en voorziet ook in een regeling om kennis en dossiers te delen.

Daarnaast sloot de GBA ook een [samenwerkingsprotocol af met DNS Belgium VZW](#). Dit protocol maak het de GBA mogelijk om, in gevallen waarin er zich een ernstige of manifeste inbreuken op de AVG of wet- en regelgeving voordoen, het verkeer naar .be-websites naar een waarschuwingspagina te laten afleiden. Zoals ook weergegeven in het protocol, zal de GBA deze procedure enkel toepassen wanneer de beheerder van de website geen gevolg verleende aan een eerder verzoek van de GBA en er voor de betrokkenen een dringend, moeilijk te herstellen nadeel dreigt.

De GBA deelt kennis en informatie met tal van overheidsactoren wiens bevoegdheden raakvlakken hebben met gegevensbescherming. De volgende voorbeelden illustreren dit:

- De GBA gaf in 2020 input aan de FOD Justitie voor de beantwoording van een veertigtal parlementaire vragen in verband met gegevensbescherming. Op die manier willen wij ook het parlementaire werk zo kwalitatief en degelijk mogelijk ondersteunen.
- De GBA overlegde met het Belgisch Instituut voor postdiensten en telecommunicatie rond verschillende thema's, zoals het toezicht op het gebruik van cookies, of de nodige aanpassingen aan het wetgevend kader inzake telefoongidsen en -inlichtendiensten.
- De GBA neemt deel aan het “Mensenrechtenplatform”. Een twintigtal organisaties die een rol spelen in de bescherming van bepaalde mensenrechten, zijn lid van dit platform. Ze overleggen meerdere keren per jaar om mekaar op de hoogte te houden van belangrijke ontwikkelingen in dit domein.

Internationale samenwerking

Strategische samenwerking is één van de kernelementen in het strategisch plan van de GBA. Op internationaal vlak is de GBA een betrouwbare partner die zich actief inzet om via overleg en gezamenlijke acties te komen tot krachtige antwoorden op de Europese en wereldwijde uitdagingen voor privacy en gegevensbescherming.

Het Europees Comité voor Gegevensbescherming (EDPB)

Net zoals de GBA kende de EDPB in het jaar 2020 grote uitdagingen door de COVID-19 crisis.

Het werkingsjaar van de EDPB startte alvast pittig met een bijdrage aan het evaluatierapport van de Europese Commissie over de implementatie van de AVG sinds 25 mei 2018. De EDPB benadrukte in haar bijdrage dat extra middelen voor de toezichthoudende autoriteiten en meer harmonisatie in het lappendeken van nationale procedures, noodzakelijk zijn om de afdwinging van de AVG op Europees niveau tot een succes te maken. Je kan de tekst [hier](#) vinden.

Om de Europese afdwinging van de AVG te versterken, steunde de GBA als co-rapporteur het voorstel van [de EDPS](#) om binnen de EDPB een pool van experts op te richten. [Deze pool van experts](#) biedt ondersteuning en zal efficiëntiewinsten mogelijk maken bij grensoverschrijdende onderzoeken. Bovendien nam de EDPB ook [een gecoördineerde handhavingskader](#) aan om op Europees niveau gemeenschappelijke onderzoeken te stimuleren voor specifieke sectoren.

Kort nadien brak de COVID-19 crisis uit. De EDPB schakelde over op digitale vergadermodus en nam meerdere richtsnoeren aan die cruciaal waren om de maatregelen ter bestrijding van het COVID-19-virus te verzoenen met het recht op privacy. De GBA droeg in het bijzonder bij aan [de richtsnoeren 04/2020](#) voor het gebruik van locatiegegevens en contact tracing apps. In de adviezen van het Kenniscentrum verwees de GBA regelmatig naar deze richtsnoeren.

Ondanks de COVID-19 crisis zette de EDPB onverminderd haar activiteiten verder. Ook in dit crisisjaar droegen de medewerkers van de GBA bij aan alle werkzaamheden van de EDPB. De GBA deed dit door ofwel als (co-)rapporteur zelf mee te schrijven aan de documenten die de EDPB goedkeurt, ofwel door feedback te geven op het werk dat de andere toezichthouders hebben voorbereid. De GBA engageerde zich als (co-)rapporteur bij voor enkele belangrijke initiatieven van de EDPB:

- De vernieuwing van de richtsnoeren over anonimisering en pseudonimisering;
- De vernieuwing van de richtsnoeren over het gerechtvaardigd belang;
- [De richtsnoeren](#) over de toepassing van artikel 65(1) AVG;
- [De taakomschrijving](#) van de ondersteunende pool van experts.

De Voorzitter van de GBA en in sommige gevallen andere leden of medewerkers namen deel aan 27 plenaire vergaderingen van de EDPB. Daarnaast nam de GBA op structurele wijze deel aan de volgende expert-subgroepen:

- Borders, Travel & Law Enforcement subgroup
- Compliance, e-Government and Health
- Cooperation
- Enforcement
- International Transfers
- IT Users
- Key Provisions

- Social Media
- Strategic Advisory
- Technology

Als klap op de vuurpijl sprak de EDPB zich in 2020 ook uit over [de gevolgen van het Schrem-II arrest](#) en nam het voor het eerst een bindende beslissing in grensoverschrijdende zaak over Twitter (zie titel “Het Eénloketmechanisme”). Samengevat heeft de EDPB zich kranig moeten weren in een turbulent 2020, maar meer dan ooit werd de nood aan samenwerking duidelijk om het hoofd te bieden de bescherming van onze privacy.

- Het Eén-loketmechanisme (One-stop-shop)

Het jaar 2020 was een belangrijk jaar in de ontwikkeling van het éénloketmechanisme en dan met name de handhavingssamenwerking tussen de leidende en de betrokken toezichthoudende autoriteiten, als bedoeld in artikel 60 van de AVG. In 2020 opende de GBA in 11 zaken een onderzoek als leidende autoriteit en sprak de GBA zich als betrokken autoriteit uit over 79 ontwerpbeslissingen van andere toezichthouders.

In 2020 heeft de EDPB ook een bindende uitspraak gedaan in een zaak tegen Twitter International Company wegens een inbreuk in verband met persoonsgegevens. Deze [beslissing](#) volgt op de voorlegging door de Ierse toezichthoudende autoriteit, in het kader van het éénloketmechanisme, van een ontwerpbeslissing tegen Twitter International Company. Aangezien de verschillende fasen waarin de AVG voorziet, niet tot een consensus tussen alle betrokken autoriteiten hebben geleid, is de zaak op 8 september 2020 voor een bindende beslissing aan de EDPB voorgelegd.

Overeenkomstig zijn strategische doelstellingen “handhaving” en “samenwerking” was de GBA sterk betrokken bij dit historische proces, aangezien het de eerste bindende beslissing was die door de EDPB werd aangenomen.

De bindende beslissing is op 9 november 2020 genomen en heeft geleid tot een verhoging van de boete die de Ierse toezichthoudende autoriteit had voorgesteld.

De GBA trad ook op als de leidende toezichthoudende autoriteit in het éénloketmechanisme voor haar [beslissing 25/2020 tegen een sociale-mediaplatform](#).

Overeenkomstig de samenwerkingsregels van de AVG heeft de Geschillenkamer een relevant en met redenen omkleed bezwaar van een betrokken toezichthoudende autoriteit gehonoreerd, waarna de Geschillenkamer de procedure heeft heropend met betrekking tot de analyse van het rechtmatige belang van verweerder.

De beslissing heeft uiteindelijk geleid tot het opleggen van een geldboete van 50 000 EUR wegens het ontbreken van een rechtsgrondslag.

- Beslissing inzake de criteria voor de accreditatie van de controleorganen na toetsing door de EDPB

Als onderdeel van de door de AVG ingestelde nalevingsinstrumenten kunnen de verwerkingsverantwoordelijken en de verwerkers gedragscodes aannemen om de AVG-regels voor een specifieke sector te specificeren. De GBA stimuleert en steunt het gebruik van een dergelijk instrument, zowel op het niveau van grote publieke of particuliere organisaties als op het niveau van de KMO's, dat volledig beantwoordt aan de door de GBA verdedigde waarden van pragmatisme en proactiviteit.

De invoering van een gedragscode impliceert, behalve voor overheidsinstanties, de aanwijzing van een toezichthoudende instantie. Om door de gegevensbeschermingsautoriteiten als toezichthoudend orgaan te worden geaccrediteerd, moet de aangewezen entiteit aan een reeks criteria voldoen. De GBA diende de volgende criteria voor toekomstige nationale controleorganen vast te stellen.

De EDPB besprak de accreditatiecriteria van de GBA en nam een beslissing met enkele opmerkingen en wijzigingsvoorstellen. De GBA reageerde positief op de verzoeken van de EDPB en nam aldus op 24 september 2020 [*haar beslissing met betrekking tot de accreditatiecriteria van de toezichthoudende organen belast met het toezicht op de naleving van gedragscodes*](#). De ingediende erkenningsaanvragen bij de GBA worden dus getoetst aan de criteria van deze beslissing, maar de GBA houdt op flexibele wijze rekening met de specifieke kenmerken van de verwerking van persoonsgegevens en met de vertegenwoordigingsstructuren van elke sector.

Werkzaamheden van de Raad van Europa

In 2020 heeft het Raadgevend Comité van Verdrag nr. 108 *tot bescherming van personen met betrekking tot de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens* van de Raad van Europa zijn werkzaamheden over diverse onderwerpen die voor de GBA van belang zijn, voortgezet: de bescherming van persoonsgegevens van kinderen in onderwijssystemen, de gevolgen voor de gegevensbescherming van de bestrijding van de covid-19-pandemie, de actualisering van de bestaande aanbeveling inzake profilering, gezichtsherkenning of de kwestie van de verwerking van persoonsgegevens door en voor politieke campagnevoerende organisaties, om er maar enkele te noemen. Het Comité heeft uiteraard ook de ratificaties van Verdrag 108+ op de voet gevolgd en zijn werkzaamheden met betrekking tot het evaluatiemechanisme dat het gemoderniseerde Verdrag 108 invoert, voortgezet. Alle documenten in verband met deze werkzaamheden (voorbereidende deskundigenverslagen, ontwerpen, aangenomen documenten) zijn beschikbaar op de [*pagina van de Raad van Europa die gewijd is aan gegevensbescherming*](#).

De FOD Justitie is de officiële vertegenwoordiger van de Belgische Staat bij het Comité. Voor zover dat in haar vermogen ligt, volgt de GBA het werk van dit comité, aangezien dit waardevolle leerpunten oplevert voor haar eigen activiteiten.

De Global Privacy Assembly (GPA)

De Global Privacy Assembly (GPA) brengt elk jaar alle gegevensbeschermingsautoriteiten van de wereld samen op één plaats om inzichten uit te wisselen over gegevensbescherming en privacy. Door de COVID-19 crisis hield de GPA in oktober 2020 een digitale top. De voorzitter van de Geschillenkamer nam namens de GBA deel aan deze bijeenkomst.

Bij de aanname van de [resolutie over gezichtsherkenningstechnologie](#) benadrukte de GBA de mogelijke discriminerende effecten van deze technologie. Binnen de werkgroep internationale samenwerking en afdwinging engageerde de GBA zich om de privacyrisico's en noodzakelijke waarborgen voor deze technologie verder in kaart te brengen.

Tot slot richtte de GPA tijdens haar bijeenkomst een nieuwe werkgroep op om wereldwijd de technologische ontwikkelingen in de strijd tegen het COVID-19 virus beter in kaart te brengen en 'best practices' uit te wisselen. De GBA is lid van deze werkgroep om haar ervaringen in de respons tegen het COVID-19 virus te delen met andere toezichthouders.

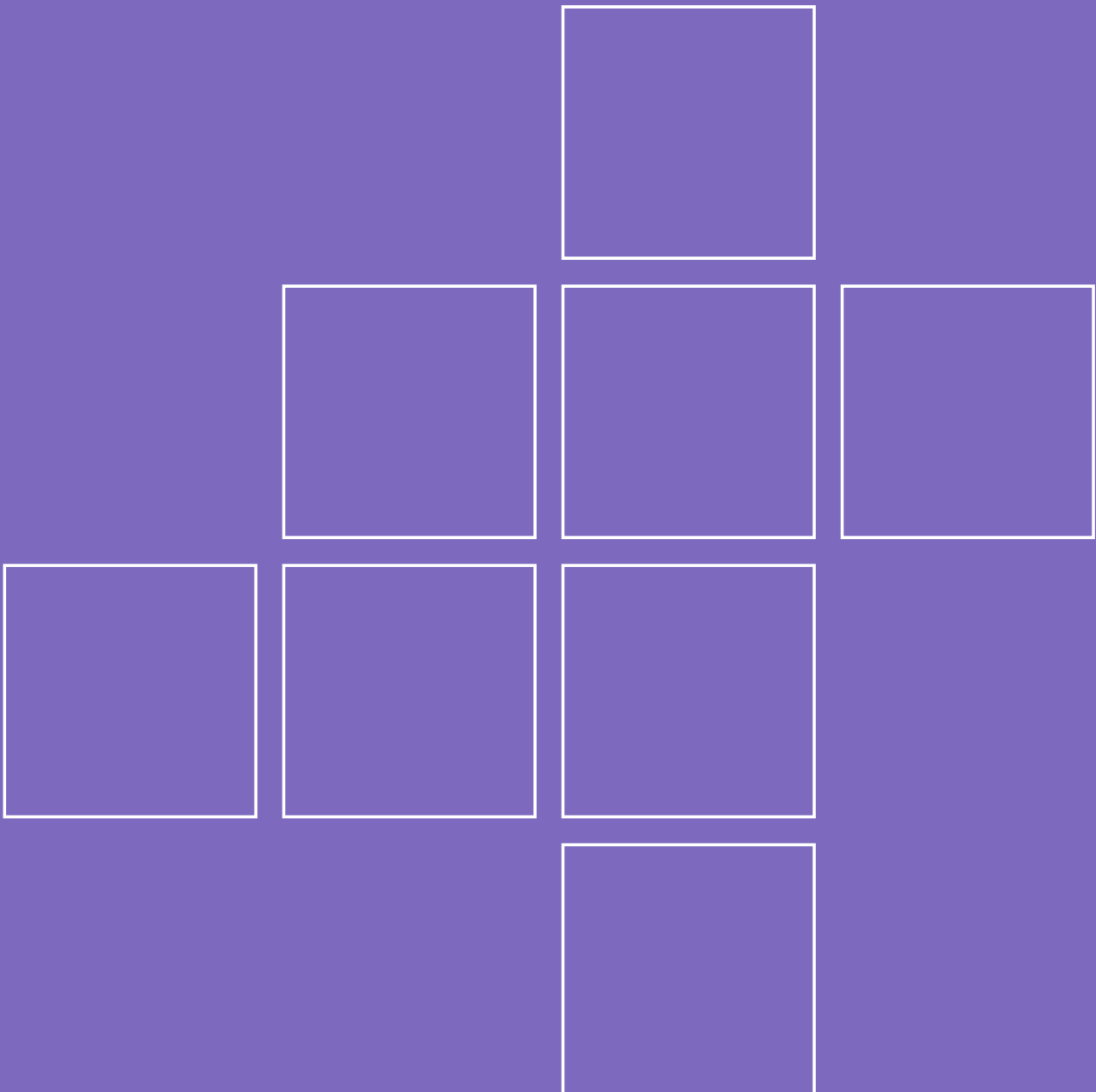
Op deze manier draagt de GBA ook op wereldniveau bij aan de internationale samenwerking die nodig is om de wereldwijde uitdagingen voor onze privacy aan te pakken.

2

In de kijker

Covid-19, de privacy uitdaging van het jaar

Het jaar 2020 werd gekenmerkt door een ongekennde gezondheids crisis, die ook aanzienlijke gevolgen had voor de bescherming van persoonsgegevens.

De GBA kon zich uitspreken over de toepassing van gegevensverwerkingen die vóór de pandemie moeilijk voorstelbaar was, zoals de invoering van een mobiliteitsindex op basis van de telecommunicatiegegevens van de Belgen, of de ontwikkeling van methoden en toepassingen voor het traceren van de contacten van personen die met het coronavirus zijn besmet. Het was niet altijd gemakkelijk om een manier te vinden om de volksgezondheid te beschermen en tegelijk de bescherming van persoonsgegevens te waarborgen, maar het was noodzakelijk om de privacyrechten en vrijheden van individuen te beschermen.

Ondanks de beperkte middelen heeft de GBA daarom haar bewustmakingsinspanningen in 2020 verdubbeld, met name door een [themapagina COVID-19](#) te publiceren op haar website, dat regelmatig wordt bijgewerkt met nieuwe richtsnoeren en vragen en antwoorden om burgers en verwerkingsverantwoordelijken in deze onzekere tijden de weg te wijzen.

Zij heeft ook [talrijke adviezen](#) uitgebracht aan parlementen en regeringen over normatieve teksten waarin de verwerking van gegevens door de Staat in het kader van de gezondheids crisis wordt geregeld (verzameling, registratie en gebruik van gegevens, met name gezondheidsgegevens, in het kader van opsporing, vaccinatie of toezicht op de naleving van tests en quarantaine, bijvoorbeeld).

Tot slot heeft zij haar waakzaamheid verhoogd, met name door te reageren op een aantal zorgwekkende initiatieven zoals [het meten van de temperatuur](#) van reizigers op de luchthaven van Brussel of [een gemeentelijk initiatief om covid-19-tests op te leggen](#). Verscheidene controledossiers in verband met het coronavirus zijn geopend en worden momenteel onderzocht door de Inspectiedienst en/of de Geschillenkamer van de GBA.

Adviezen

Normatieve ontwerp teksten

Sinds het begin van de pandemie van het coronavirus zijn talrijke normatieve teksten opgesteld en ten uitvoer gelegd om een kader te bieden voor verschillende soorten maatregelen, meestal van tijdelijke aard, met als doel:

- of om de verspreiding van het virus te beperken (door het opleggen van maatregelen zoals “ opsporen van contacten” of handhaving van de quarantaineverplichting) ;
- of om burgers of organisaties te helpen wier situatie - met name financieel - sterk is aangetast door de crisis (via leningen, subsidies of kwijtscheldingen) ;
- of om de werking van bepaalde overheidsdiensten te regelen waarvoor op normale tijden nauwe contacten tussen personen vereist zijn.

Overeenkomstig artikel 36.4 van de AVG moet de Autoriteit worden geraadpleegd vóór de invoering van wet- of regelgeving van algemene strekking die verwerkingen van persoonsgegevens invoert, wijzigt of onderwerpt aan nadere regels. De GBA brengt derhalve voorafgaand advies uit over ontwerp normen die aan haar worden voorgelegd voordat erover wordt gestemd of ze worden toegepast.

De GBA heeft in 2020 een reeks adviezen over dergelijke ontwerpen van normatieve teksten uitgebracht. De volledige lijst van deze adviezen is te vinden op de website van de GBA (zie de pagina "[Adviezen rond Covid-19](#)").

Veel van deze adviezen moesten binnen buitengewone termijnen worden uitgebracht om de uitvoering van de maatregelen in kwestie niet te vertragen.

In deze adviezen wordt in hoofdzaak nagegaan of de auteurs van de ontwerp teksten de beginselen van rechtmatigheid, voorzienbaarheid, noodzakelijkheid, proportionaliteit naleven, alsook andere beginselen en regels die voortvloeien uit de AVG, de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens*, de internationale verdragen betreffende de fundamentele rechten en de jurisprudentie (van het Hof van Justitie van de Europese Unie en het Hof van de Rechten van de Mens). De belangrijkste tekortkomingen die in deze adviezen zijn vastgesteld, hebben betrekking op i) het gebrek aan precisie in de beschrijving van de doeleinden van de beoogde gegevensverwerking (hetgeen de mogelijkheid openlaat dat de Staat gegevens, vaak gevoelige gegevens, hergebruikt voor andere doeleinden dan die waarvoor zij waren verzameld of gegenereerd) ii) het niet-limitatieve karakter van de categorieën verwerkte gegevens (waardoor de uitvoerende macht de bevoegdheid heeft gegevens aan de lijst van gegevens toe te voegen, hoewel dit in de wet is vastgelegd) en van de betrokken personen, en iii) het feit dat niet is bepaald voor welke derden de verzamelde en/of vastgelegde gegevens toegankelijk mogen worden gemaakt (waardoor de deur wordt opengezet voor onbeperkte uitwisseling van gezondheidsgegevens).

In het kader van de invoering van een **systeem voor het traceren van risicovolle contacten** zijn een twaalfstal adviezen uitgebracht. De veelheid van adviezen over dit ene onderwerp wordt verklaard door het feit dat dit project aanvankelijk werd geregeld bij een Koninklijk Besluit met bijzondere bevoegdheden, dat vervolgens werd vervangen door een wetsontwerp, dat op zijn beurt het voorwerp uitmaakte van verschillende wijzigingen (waarover adviezen werden uitgebracht), vervolgens werd geformaliseerd in een nieuw besluit, dat op zijn beurt werd opgenomen in een ontwerp-samenwerkingsovereenkomst die, eenmaal gesloten, moest worden bekrachtigd door middel van verschillende wetten en decreten. Er werden ook teksten uitgevaardigd ter bevestiging van het oorspronkelijke besluit van bijzondere bevoegdheden, alsmede regionale decreten waarin de concrete organisatie van regionale centra voor de opsporing van contacten werd vastgelegd. Sommige van de gedane aanbevelingen zijn opgevolgd, andere niet. Dit is een belangrijke afwijking van de gewone werking en activiteit van het Kenniscentrum, waarvan de adviezen over het algemeen worden gevolgd.

De GBA heeft ook gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om advies uit te brengen over twee teksten die het aanbod van een digitale toepassing voor de tracering van contacten (Coronalert) mogelijk maken en de werking ervan definiëren. Deze opmerkingen hebben voornamelijk betrekking op de centralisering bij Sciensano van de gegevens die deze App over haar gebruikers genereert.

De adviezen over de maatregelen voor de toekenning van premies, toelagen, leningen en andere compenserende voordelen en over de invoering van videoconferenties gaven aanleiding tot beperktere opmerkingen, met name omdat het om minder gevoelige gegevens gaat die geen uitsluitel geven over de gezondheidstoestand van de burgers. De verzameling, de opslag en het gebruik van deze gegevens door de Staat vormt derhalve een minder ingrijpende inbreuk op het recht op gegevensbescherming van natuurlijke personen, zodat voor deze verwerkingen minder strenge eisen inzake wettelijke omkadering gelden.

Ten slotte werd eind december een advies uitgebracht over een Koninklijk Besluit “betreffende de registratie en de verwerking van gegevens met betrekking tot vaccinaties tegen COVID-19”. In dit advies wordt gewezen op een aantal ernstige tekortkomingen, waarvan sommige zijn gecorrigeerd bij de opstelling van de samenwerkingsovereenkomst die in de plaats is gekomen van dit koninklijk besluit.

Hier is een overzicht van de adviezen die in 2020 werden uitgebracht per aanvrager:

Aanvrager	Aantal adviezen
Voorzitter van de Kamer van Volksvertegenwoordigers	6 adviezen (42/2020 , 43/2020 , 44/2020 , 46/2020 , 52/2020 en 59/2020)
Minister van Digitale Agenda, Telecommunicatie en Post, belast met Administratieve Vereenvoudiging, Bestrijding van de sociale fraude, Privacy en Noordzee	3 adviezen (34/2020 , 36/2020 en 64/2020)
Vicepremier en Minister van Justitie, bevoegd voor de Noordzee	2 adviezen (119/2020 en 131/2020)
Vice-ministerpresident, Minister voor Volksgezondheid en Sociale Zaken, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (Duitstalige Gemeenschap)	1 advies (50/2020)
Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid, en van Asiel en Migratie,	1 advies (79/2020)
Waals Minister van Klimaat, Energie en Mobiliteit	1 advies (72/2020)
Waals Minister van Werk, Vorming, Gezondheid, Sociale Actie, Gelijke Kansen en Vrouwenrechten	1 advies (96/2020)
Waals Viceminister-president en minister voor Economie, Buitenlandse Handel, Ruimtelijke Ordening en Landbouw	1 advies (97/2020)
Lid van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, belast met Gezondheid en Welzijn	1 advies (132/2020)
Minister van Economie van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering	1 advies (137/2020)
Vice-eersteminister en Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid	1 advies (138/2020)

Gegevensbeschermingseffectbeoordelingen

In haar lange reeks van wetgevingsadviezen wees de GBA al meerdere keren op de noodzaak om een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB) op te stellen.

Al meteen in het begin van de crisis werd de GBA gevraagd om een advies te verstrekken over de gegevensbeschermingseffectbeoordeling van de door de regering voorgenomen mobiliteitsindex. Met deze index kregen beleidsmakers en experts aan de hand van de geanonimiseerde gegevens over de verplaatsing van mobiele telefoons, feitelijk cijfermateriaal om de effectiviteit van het (vroeg) verplaatsingsverbod te evalueren.

Daarnaast vroeg het Belgisch instituut voor gezondheid, Sciensano, op 4 september een advies van de GBA over de GEB van Coronalert. Het advies van de GBA gaf groen licht om het

ontwikkelingstraject van Coronalert verder te zetten, maar vestigde ook de aandacht op enkele risico's.

De GBA vroeg in het bijzonder om een nauwgezette opvolging van het risico op vals positieve resultaten, regelmatige veiligheidsaudits en toegankelijke informatie voor kwetsbare groepen zoals kinderen. Om de evolutie van al deze risico's van kortbij op te volgen, vroeg de GBA om elke drie maanden een update van de GEB te bezorgen. De meest recente GEB van Coronalert kan je terugvinden op de website [Coronalert.be](https://www.coronalert.be).

Handhaving

Naast de ex ante-aanpak van de nieuwe maatregelen heeft de GBA uiteraard ook een handhavende taak ten aanzien van de concrete verwerkingen die in het kader van de bestrijding van Covid-19 plaatsvinden. De handhaving vindt uit de aard op een later tijdstip plaats. In 2020 heeft de GBA de eerste inspecties uitgevoerd en een eerste inspectierapport vastgesteld over [cameratoezicht aan de kust](#). Op basis van dit inspectierapport heeft de Geschillenkamer in januari 2021 een beslissing genomen, waarin het onder meer de randvoorwaarden stelt voor minimale gegevensverwerking bij het meten van drukte door technische middelen.

Informerende themadossiers op de website

Door de COVID-19-crisis overspoelden burgers en bedrijven de GBA met een enorm aantal vragen over de impact van de sanitaire maatregelen op onze privacy. Om al die vragen efficiënt op te vangen, werkte de GBA een proces uit om veelvoorkomende vragen zo snel mogelijk te detecteren en via specifieke themadossiers op haar website te beantwoorden.

Mag ik de lichaamstemperatuur van werknemers meten? Mag ik een camera installeren in mijn winkel die detecteert wanneer een klant geen mondkapje draagt? Mogen de cafés en restaurant de gegevens van klanten die ze tijdens de zomer moesten registreren ook gebruiken voor direct marketing? Kan een rusthuis mij verplichten om een vragenlijst in te vullen voordat ik vrijwilligerswerk mag doen? Mag een festival mij de toegang ontzeggen als ik geen vaccinatiebewijs op zak heb? Op al deze vragen gaf de GBA een antwoord in het [themadossier COVID-19](#).

De GBA gaf daarnaast proactief richtlijnen aan de [lokale overheden](#) om de pandemie te bestrijden met maximaal respect voor de privacy van haar burgers. De overheid is immers een prioritaire sector in het [Strategisch Plan](#) van de GBA en een goede ondersteuning van lokale besturen bleek snel noodzakelijk. In gemeente X moest een fitnessuitbater de gegevens van zijn klanten twee weken bewaren en in de gemeente Y drie weken? Een verplichte coronatest na een niet-toegelaten bijeenkomst? De richtlijnen van de GBA wezen lokale overheden op de risico's en probeerden eenheid te brengen in de diverse, lokale maatregelen.

Proactieve monitoring

Door de COVID-19-crisis was de proactieve houding van de GBA meer dan ooit noodzakelijk. De GBA monitorde de evolutie van nieuwe technologieën of praktijken in de strijd tegen het virus en nam indien nodig contact op met bedrijven of ontwikkelaars om ervoor te zorgen dat privacy steeds centraal staat in het ontwikkelingsproces. Op deze manier wil de GBA verwerkingsverantwoordelijken bijstaan om de balans te vinden tussen privacy en innovatie. Nieuwe E-health toepassingen, slimme armbanden, apps voor contact-opsporing binnen bedrijven: het stond allemaal op de radar van de GBA.

Een monitoringbrief van de GBA heeft in de eerste plaats tot doel om accurate informatie op te vragen. Soms is bijkomend onderzoek noodzakelijk, bijvoorbeeld als de GBA twijfels heeft over de verwerking in kwestie. Dit was onder meer het geval bij de [installatie van hittecamera's in de luchthaven van Zaventem](#) of het netwerk van [slimme camera's voor drukmeting aan de kust](#), waarvoor de GBA besloot een verder onderzoek in te stellen via de Inspectiedienst. Voor het netwerk van slimme camera's aan de kust leidde dit al tot [een beslissing van de Geschillenkamer](#) in het voorjaar van 2021. Samengevat: de GBA hield een oogje in het zeil!

3

Thema's van het jaar

Overheden

Eén van de sectorgerichte prioriteiten opgenomen in het [Strategisch Plan 2020-2025](#) van de GBA betreft de naleving van de regelgeving inzake persoonsgegevensbescherming door **overheden**.

Overheidsdiensten verwerken in het kader van de uitoefening van hun taken doorgaans grote hoeveelheden - in sommige gevallen gevoelige - persoonsgegevens. Men denke hierbij onder meer aan de toegang tot de gegevens vervat in het Rijksregister, de verwerking van financiële gegevens en gegevens met betrekking tot strafrechtelijke veroordelingen. Burgers hebben hierbij vaak geen keuze wat betreft het delen van hun persoonsgegevens, aangezien de verwerking doorgaans gebeurt op basis van een wettelijke verplichting dan wel noodzakelijk is ter vervulling van een taak van algemeen belang.

De GBA is van oordeel dat van overheden bijgevolg bij uitstek moet kunnen worden verwacht dat zij zorgvuldig omgaan met deze gegevens en dat deze een voorbeeldfunctie vervullen op vlak van persoonsgegevensbescherming (“*lead by example*”).

In 2020 besteedden de verschillende directies van de GBA daarom bijzondere aandacht aan de verwerkingsactiviteiten van deze publieke verwerkingsverantwoordelijken en dit zowel vanuit hun adviserende rol als op vlak van handhaving.

Hierbij werd onder meer gefocust op de volgende thema’s:

- De rechtmatigheid van persoonsgegevensverwerkingen door de overheid (artikel 6 AVG):

De verwerking van persoonsgegevens door overheidsdiensten is doorgaans gesteund op artikel 6.1 c) (wettelijke verplichting) dan wel artikel 6.1 e) (taak van algemeen belang) AVG. In dit verband benadrukten zowel het Kenniscentrum in zijn adviezen als de Geschillenkamer in zijn beslissingen het belang van het bestaan van een wetgevende norm die de betrokken verwerking op voldoende *duidelijke en nauwkeurige* wijze omkadert en waarvan de toepassing voor de betrokkenen *voorzienbaar* is (artikel 6.3 AVG in samenhang gelezen met artikel 22 GW en artikel 8 EVRM).

Hierbij kan onder meer worden verwezen naar [de adviezen 36/2020, 42/2020, 44/2020, 46/2020, 52/2020](#) en [64/2020](#) van het Kenniscentrum, onder meer met betrekking tot bepaalde maatregelen genomen door overheden in het kader van de bestrijding van Covid-19 (zie *supra*).

- De naleving van de beginselen inzake gegevensbescherming (artikel 5 AVG) en de beginselen van “gegevensbescherming door ontwerp” en “gegevensbescherming door standaardinstellingen” (artikel 25 AVG):

Voormelde beginselen vormen één van de hoekstenen van de AVG. De GBA benadrukt het belang van de naleving van deze principes door overheden bij het verwerken van persoonsgegevens en wijst in het bijzonder op het belang van de implementatie van het beginsel van gegevensbescherming door ontwerp (“*data protection by design*”), waarbij ervoor wordt gezorgd dat het verzekeren van de bescherming van persoonsgegevens en rechten van betrokkenen wordt ‘ingebouwd’ in de verwerking en niet meer gegevens worden verwerkt als strikt noodzakelijk voor de beoogde doeleinden (“minimale gegevensverwerking”).

In dit verband kan worden verwezen naar [het onderzoek dat de Inspectiedienst](#) van de GBA op eigen initiatief voerde naar de Federale Overheidsdienst Financiën omwille van de verplichte aanmaak van een Microsoft-account voor de toegang tot fiscale informatie via Fisconetplus.

Dit onderzoek kwam er in aansluiting op een eerder door het Kenniscentrum van de GBA uitgevaardigde [aanbeveling ter zake](#).

In voormelde zaak maakte de Inspectiedienst voor het eerst gebruik van zijn bevoegdheid tot het opleggen van voorlopige maatregelen (artikel 70 WOG) en gelastte deze de FOD de gegevensoverdracht naar Microsoft stop te zetten. Er werd met name geoordeeld dat het verplichten van betrokkenen tot het vrijgeven van persoonsgegevens aan een derde dienstverlener teneinde toegang te krijgen tot publieke informatie een schending inhoudt van de beginselen van behoorlijke en transparante verwerking alsook minimale gegevensverwerking (artikel 5.1 a) en c) AVG). Dit werd in november 2020 bevestigd door de Geschillenkamer in haar [beslissing ten gronde](#).

■ **Transparantieverplichtingen en rechten van betrokkenen (artikel 12 e.v. AVG):**

In haar [beslissing 15/2020](#) wees de Geschillenkamer op het belang van de naleving van de transparantieverplichtingen en het faciliteren van de uitoefening van rechten van betrokkenen door overheden. De GBA legde in deze beslissing met name een berisping en een bevel tot het in overeenstemming brengen van de verwerking op aan een gemeente omwille van de verwerking van persoonsgegevens van studenten - verkregen via de verhuurders van studentenkoten - in het kader van het innen van belastingen voor tweede verblijven, zonder de betrokkenen hierover op transparante wijze te informeren (schending art. 5 en 12-14 AVG).

Transparantie was ook een belangrijk aandachtspunt in de adviezen verleend aan de regering inzake de maatregelen genomen in het kader van de coronavirusuitbraak. Meer informatie in dit verband vindt u in [het thema COVID-19](#).

■ **De toegang tot en de verwerking van persoonsgegevens vervat in het Rijksregister en andere registers door overheden:**

Tal van overheidsdiensten hebben overeenkomstig de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* toegang tot de gegevens vervat in dit rijksregister. De GBA ontving en behandelde in 2020 diverse klachten betreffende het gebruik van dit register. In dit verband kan onder meer worden verwezen naar de beslissingen ten gronde [19/2020](#) en [61/2020](#) van de Geschillenkamer waarbij de GBA corrigerende maatregelen oplegde aan overheden in dit verband wegens het onrechtmatig gebruik van het Rijksregister en het nalaten de nodige technische en organisatorische maatregelen te nemen teneinde de beveiliging van de (toegang tot de) gegevens te waarborgen (artikelen 24 en 32 AVG).

Tevens startte de GBA op grond van artikel 63, 1° WOG een onderzoek op eigen initiatief naar het gebruik van persoonsgegevens uit de Kruispuntbank van voertuigen ("KBV") voor het opstellen van gepersonaliseerde verzekeringsopgaven door verzekeraars. Dit onderzoek resulteerde in beslissing [34/2020](#) van de Geschillenkamer, waarbij deze oordeelde dat de doorgifte van gegevens aan individuele verzekeraars in strijd is met de beginselen van rechtmatigheid en doelbinding daar deze verwerkingsdoeleinde niet behoort tot de exhaustief opgelijste doeleinden van algemeen belang vervat in het Koninklijk besluit van 8 juli 2013 *ter uitvoering van de wet van 19 mei 2010 houdende oprichting van de Kruispuntbank van de Voertuigen* (art. 4). De Geschillenkamer oordeelde hierbij tevens over een beraadslaging van het Informatieveiligheidscomité. Zij oordeelde dat het uitvaardigen van bindende beslissingen door dit comité betreffende de verwerking van persoonsgegevens in strijd is met de filosofie en de bepalingen van de AVG, met name het beginsel van accountability.

- De doorgifte van gegevens van huurders van studentenkotten aan een gemeente in Vlaanderen

De Geschillenkamer heeft geoordeeld dat de verplichting in een gemeentelijke regeling voor verhuurders van studentenkotten om bepaalde gegevens van huurders aan de gemeente door te geven, voor onduidelijke doeleinden, strijdig is met de AVG. Deze zaak is ook van belang omdat deze de gelegenheid aan de Geschillenkamer gaf om zich uit te spreken over de bevoegdheid van de GBA. De gemeente had in haar conclusie gesteld dat zij slechts aan het toezicht van de Vlaamse Toezichtscommissie (VTC) onderworpen was. De Geschillenkamer oordeelde dat dit standpunt uitgaat van een onjuiste rechtsopvatting. Aangezien het hier gaat om de naleving van dwingende bepalingen uit de AVG, is enkel de Geschillenkamer als orgaan van de GBA bevoegd te oordelen, zowel uit hoofde van het nationaal recht dat de federale inrichting van België regelt als uit hoofde van het recht van de Europese Unie.

Direct Marketing

Direct marketing is een van de sectoren die in het Strategisch Plan van de GBA als prioriteit zijn aangemerkt. Het belang van de uitdaging is evenredig met het aantal actoren dat gebruik maakt van de verwerking van persoonsgegevens om dagelijks directmarketingcommunicaties te versturen naar miljoenen mensen in België, die van hun kant hun rechten willen kunnen begrijpen en doeltreffend uitoefenen;

De Eerstelijnsdienst van de GBA werd in 2020 aanzienlijk bevroegd met verzoeken om informatie, bemiddelingen en klachten over persoonsgegevensverwerkingen die in verband staan met directmarketingactiviteiten. Direct marketing staat in de top 5 van thema's die in deze drie soorten dossiers voortdurend terugkeren. In 2020 werden daarover ook de meeste inspecties uitgevoerd (zie voor meer details het deel : 2020 in cijfers).

Sommige van deze klachten hebben in de loop van 2021 geleid tot beslissingen van de Geschillenkamer van de GBA, zoals de beslissing over de directmarketingpraktijken van een organisatie die aanbiedingen doet aan aanstaande moeders* ([beslissing 04/2021 van 27 januari 2021](#)), waarin de GBA een sanctie oplegde wegens onder meer schending van de informatieverplichtingen en niet-inachtneming van het recht om de toestemming in te trekken.

Om zowel de verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers als de betrokkenen te ondersteunen in het kader van direct marketing gegevensverwerking, bracht het Kenniscentrum van de GBA een **belangrijke aanbeveling** uit over het onderwerp ([01/2020 van 17 januari 2020](#)) met gedetailleerde informatie en analyse van de toepasselijke AVG-regels over het onderwerp, en tal van voorbeelden om de juiste reflexen te verbeteren of te verwerven om te handelen in overeenstemming met de AVG.

Deze zeer uitgebreide aanbeveling van enkele tientallen bladzijden was een werk van lange adem. De GBA had in de zomer van 2019 al een openbare raadpleging gelanceerd om de meest verbreide praktijken beter in kaart te brengen, en zo een aanbeveling voor te stellen die de problemen van de sector het best aanpakt.

In het perspectief van een GBA die een aanpak wil volgen die niet alleen op sancties is gebaseerd, maar ook sterk de nadruk legt op preventie, is deze aanbeveling een waardevol instrument om de verwerkingsverantwoordelijken actief in direct marketing vanaf het begin van hun projecten in de richting van privacyvriendelijke praktijken te leiden.

*Tegen deze beslissing is beroep ingesteld bij het Marktenhof.

Bescherming van persoonsgegevens online

Onlinegegevensbescherming is een van de belangrijkste prioriteiten van de GBA. De Belgische burger brengt steeds meer tijd online door. Daarbij delen zij veel informatie over zichzelf (bv. door accounts aan te maken op websites of sociale netwerken), of over hun surfgedrag (bv. via zogenaamde “cookies”).

Gezien het belang van online gegevensbescherming is de Inspectiedienst van de GBA een grootschalig proefonderzoek gestart naar het cookiebeheer van een aantal populaire Belgische mediawebsites, zoals dat werd aangekondigd in [het beheersplan 2020](#). De Inspectiedienst zal het cookiesbeheer op websites in andere sectoren nader blijven opvolgen.

De GBA heeft ook een rechtszaak tegen Facebook lopen over het verzamelen van informatie over het privé surfgedrag van Belgen via zijn sociale netwerkpixels of -modules. In 2020 heeft de GBA in deze zaak argumenten aangevoerd voor het Hof van Justitie van de Europese Unie. [Hier](#) verneemt u meer over de stand van zaken in het dossier Facebook.

In 2020 heeft de Geschillenkamer ook talrijke beslissingen uitgesproken over online privacy.

■ [Beslissing nr. 25/2020 van 14 mei 2020 betreffende een datingsite](#)

Op basis van vaststellingen uit eigen beweging van de Inspectiedienst heeft de Geschillenkamer een geldboete van 50 000 EUR opgelegd aan een datingsite omdat deze zonder rechtsgrondslag een functie “contacten uitnodigen” had ingevoerd. De toestemming van het lid - die overigens ongeldig was gevraagd via vooraf aangevinkte vakjes - vormde geen toereikende rechtsgrondslag voor de website om de persoonsgegevens van niet-leden te verwerken en op te slaan (schending van de artikelen 6.1., 4, 11 en 7 van de AVG).

■ [Beslissing nr. 37/2020 van 14 mei 2020](#) (X/Google)

Naar aanleiding van een klacht heeft de Geschillenkamer Google België een boete van 600 000 euro opgelegd wegens niet-naleving van het recht van een burger om te worden vergeten (art. 17 AVG), nadat Google had geweigerd zijn verzoek in te willigen om verouderde artikelen die schadelijk waren voor zijn reputatie te schrappen. Dit is de hoogste boete die de GBA tot dusver heeft opgelegd. Tegen deze beslissing loopt momenteel een beroep bij het Marktenhof te Brussel.

■ [Beslissing nr. 82/2020 van 23 december 2020 betreffende toegang tot FisconetPlus](#) (FOD Financiën)

Naar aanleiding van een klacht en het onderzoeksrapport van de Inspectiedienst heeft de Geschillenkamer de FOD Financiën berispt, van wie de website FisconetPlus twee toegangsmogelijkheden bood, met minder functionaliteiten in het websitedeel waar geen persoonsgegevens werden verwerkt via de derde-partij Microsoft (schending van artikel 5, § 1, *juncto* art. 25 AVG). De Geschillenkamer verwees ook naar de bevindingen van de Inspectiedienst met betrekking tot de cookies op de site (er was bijvoorbeeld niet voorzien in een mechanisme om de toestemming voor de verwerking van persoonsgegevens door cookies in te trekken).

DPO

In zijn rol als adviseur op vlak van gegevensbescherming binnen organisaties is de DPO in zekere zin een behoeder van de persoonsgegevens van de burgers op het terrein. Die rol is dus van essentieel belang om te leiden naar een samenleving waarin privacy een realiteit is voor iedereen.

De DPO is ook een bondgenoot van de GBA. Het is voor de GBA dus van het allergrootste belang om de DPO te steunen in diens missie, bijvoorbeeld door hem praktische instrumenten ter beschikking te stellen. In 2020 heeft ze veel tijd en inspanningen geleverd om dit doel te realiseren.

Toolbox

Eén van de prioriteiten van de Gegevensbeschermingsautoriteit of GBA is het bijstaan en coachen van DPO's. Een DPO moet zeer diverse taken opnemen. Zeker voor kleinere organisaties is het niet evident om hun verplichtingen zoals beschreven in de Algemene Verordening Gegevensbescherming of AVG om te zetten in de praktijk. Daarom stelt de GBA [documenten en 'tools'](#) ter beschikking om DPO's, maar ook verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers, te helpen bij het implementeren van de AVG-verplichtingen. Ook de verantwoordingsplicht blijft belangrijk: verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers moeten hun verwerkingen van persoonsgegevens uit te voeren in overeenstemming met de AVG en dit kunnen aantonen. De documenten en tools van de GBA kunnen hierbij helpen.

■ Checklist en adviesaanvraag DPO

Het is belangrijk dat de DPO een volledig advies verleent op de verwerkingen van persoonsgegevens. Het document 'adviesaanvraag DPO', helpt organisaties om zo volledig mogelijke informatie over een verwerking aan de DPO te communiceren. Op die manier beschikt de DPO over alle nodige informatie om een zo goed mogelijk advies te geven. Daarenboven kan het een manier zijn om de samenwerking tussen de DPO en de organisatie zelf te verbeteren. De 'checklist DPO' kan de DPO zelf gebruiken bij het verlenen van het advies. Zo ziet de DPO geen enkel aspect van de AVG over het hoofd.

■ Presentatie beginselen DPO

Een belangrijke taak van de DPO is informeren aan iedereen binnen de organisatie waar deze is aangesteld over de verplichtingen van de AVG. Informatiesessies geven en sensibiliseringsacties organiseren zijn onmisbaar in het takenpakket van de DPO. De presentatie over beginselen kan de DPO gebruiken om de organisatie en medewerkers te informeren over de beginselen van de AVG. In de presentatie zit een puzzelspel om zo de interactie en leergierigheid bij de medewerkers te vergroten.

■ De 10 basisregels betreffende de functionaris voor gegevensbescherming

Vanuit de praktische ervaringen van de GBA werden 10 basisregels naar voor geschoven over de DPO. Deze 10 basisregels doen geen afbreuk aan artikelen 37 tot en met 39 van de AVG en aan de richtlijnen van het Europees Comité voor gegevensbescherming. Deze basisregels dienen om verwerkingsverantwoordelijken en verwerkers te ondersteunen bij de invulling van de functie van de DPO.

■ DPO Connect

Eind 2020 heeft de EC het project DPO-Connect geselecteerd voor financiering met middelen van haar programma Recht, Gelijkheid en Burgerschap voor de jaren 2020-2024. Het betreffende project zal vanaf 2021 onder leiding van de GBA en in samenwerking met partners DPO-pro en VUB een samenwerkingsplatform voor DPOs ontwikkelen.

Een aandachtspunt in de controledossiers

Vanwege zijn essentiële rol is de DPO ook een belangrijk aandachtspunt voor de Inspectiedienst en de Geschillenkamer.

Zo stelt de Inspectiedienst tijdens zijn onderzoeken systematisch verschillende vragen, zoals bijvoorbeeld: Beschikt de organisatie over een functionaris voor gegevensbescherming, was hij of zij betrokken bij de ontwikkeling van de verwerking die wordt onderzocht, of wat is zijn of haar positie binnen de organisatie?

In haar beslissingen voor 2020 heeft de Geschillenkamer ook aspecten van het begrip DPO kunnen verduidelijken, met name door zich uit te spreken over de vereiste bevoegden voor deze functie ([beslissing 15/2020](#)) en het belang van de onafhankelijkheid van de functionaris binnen een organisatie ([beslissing 18/2020](#)).

In haar [beslissing 18/2020](#) heeft de Geschillenkamer, na voorafgaand onderzoek van de Inspectiedienst een belangenconflict vastgesteld, aangezien een functionaris voor gegevensbescherming eveneens verantwoordelijk was voor compliance, risk management en interne audit. Hiermee kon hij niet in volle onpartijdigheid adviseren over verwerkingen waarvoor hij eindverantwoordelijkheid droeg. Deze beslissing heeft tot veel reacties geleid, binnen België en daarbuiten, waarbij steeds de betekenis aan de orde kwam naar de mogelijkheden om de DPO taak te cumuleren met ander functies binnen een organisatie.

Sensibilisering

Kleine en middelgrote ondernemingen

In 2020 ging het mede door de EU gefinancierde project BOOST van start, een communicatie- en ontwikkelingsproject ter ondersteuning van KMO's bij het zich in regel stellen met de AVG. Het project leverde onder leiding van de GBA en in samenwerking met partners KU Leuven, UNamur en VUB een reeks instrumenten op die KMO's gericht aan de slag kunnen helpen en houden met de verplichtingen die op hen wegen inzake de bescherming van persoonsgegevens:

- een brochure met uitgebreide antwoorden op de top 3 van in 2020 meest gestelde vragen
- een handleiding voor het omgaan met de rechten van betrokkenen
- en document- en briefsjablonen voor alle door de AVG voorziene, mogelijke verzoeken van betrokkenen.

COVID-19 heeft het project echter gedwongen bepaalde doelstellingen te herzien. Zo werden de vier oorspronkelijk voorziene seminaries vervangen door één groot maar contactloos evenement. Ook de plannen op het stuk van software-ontwikkeling dienden te worden bijgesteld in functie van de zich tengevolge van de pandemie sneller ontwikkelende markt voor online oplossingen. Met toestemming van de EC werd het project in functie van deze nieuwe doelstellingen ook met een half jaar verlengd. Op datum van publicatie van dit jaarverslag heeft de betreffende webinar reeds plaatsgevonden met

een totaal van 735 inschrijvingen en is de ontwikkeling van de softwaretoepassing in volle voorbereiding.

Kinderen en jongeren: www.ikbeslis.be

De wereld staat niet stil, maar verandert voortdurend. Dit creëert nieuwe mogelijkheden en uitdagingen. Vandaag nemen technologische ontwikkelingen met en voor de verwerking van persoonsgegevens een belangrijke plaats in, ook in de leefwereld van kinderen en jongeren. 'ik beslis' is dan ook gefundeerd op het uitgangspunt dat de bescherming van de privacy van onze kinderen en jongeren pas dan kan slagen wanneer zij zich ervan bewust zijn. Daarom zijn alle activiteiten van 'ik beslis' erop gericht jongeren te tonen hoe ze zich een privacy-vriendelijke attitude eigen kunnen maken. Het centrale informatieproduct van 'ik beslis' is haar website www.ikbeslis.be. Deze website bevat informatie rond de bescherming van persoonsgegevens op maat van verschillende doelgroepen: jongeren, ouders en leerkrachten. Samen met Gustave de Egel, ontdekken jongeren er hoe ze hun hun persoonsgegevens beter kunnen beschermen.

In 2020 kon het *Ik beslis*-team een gestage toename observeren van het aantal bezoeken aan zijn website en van vragen van kinderen en volwassenen aan ons 'ik beslis'-contactadres. Uit de behandelde thema's blijkt dat jonge burgers, maar ook hun ouders of leerkrachten, behoefte hebben aan een beter begrip van de regels inzake de bescherming van persoonsgegevens en van de instrumenten of tips die zij tot hun beschikking hebben om hun privacy te beschermen. *Ik beslis* heeft zich dus gefocust op de noodzaak om bepaalde thema's die jongeren dierbaar zijn, te actualiseren met betrekking tot de nieuwe regels die voortvloeien uit de AVG, zoals de regels voor het gebruik van mobiele applicaties of de configuratie van websites zodat zij kunnen surfen terwijl hun privacy wordt geëerbiedigd. De GBA is hierover ook informatie blijven verspreiden om jongeren en hun omgeving bewust te maken van dit rijke en gevarieerde onderwerp, dat integraal deel uitmaakt van hun dagelijks leven.

Het ruime publiek

Communicatie van de Eerstelijnsdienst

Bewust zijn betekent een problematiek begrijpen en de moeilijkheden ervan identificeren. Dit is niet gemakkelijk bij een onderwerp dat zo omvangrijk en gevoelig is als gegevensbescherming. Daarom heeft de Eerstelijnsdienst besloten zijn twee bevoegdheden, die van het behandelen van verzoeken om informatie, bemiddeling en klachten, te combineren met bewustmaking van het belang van gegevensbescherming.

De Eerstelijnsdienst speelt een centrale rol in de GBA en vormt de schakel tussen gegevensbescherming en individuele personen. In 2020 heeft de dienst 668 klachten, 4123 verzoeken om informatie en 89 verzoeken om bemiddeling behandeld. Achter elk van deze verzoeken gaat een breed scala van doelgroepen schuil, van de burger tot de bedrijfsjurist, van de academische onderzoeker tot de politieke leider. Om ervoor te zorgen dat iedereen deze informatie krijgt, maar vooral ook dat iedereen ze begrijpt, heeft de Eerstelijnsdienst in 2020 zijn communicatiemethoden grondig herzien. Een externe dienstverlener, gespecialiseerd in duidelijke juridische taal, werd ingehuurd om de dienst bij te staan bij het herzien van al zijn werk materiaal, zodat het leesbaar en toegankelijk zou zijn en tegelijkertijd accuraat en correct zou blijven in overeenstemming met de wet.

Nieuwe visuele identiteit en een volledig herwerkte website

Bewustmaking van de burger en van de verwerkingsverantwoordelijken, impliceert uiteraard de toegankelijkheid van de informatie. In 2020 maakte de GBA veel werk van de vernieuwing van zijn website en ook haar hele visuele identiteit te vernieuwen.

De oude GBA-website, die jaren geleden door de “Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer” is gecreëerd, bevatte veel informatie en publicaties, waarvan sommige moesten worden bijgewerkt of niet gemakkelijk toegankelijk waren op de website. Om dit te verhelpen, diende de hele structuur van de website herbekeken te worden. Daartoe werden verschillende gebruikerstests uitgevoerd om de GBA te helpen een website te ontwikkelen die intuïtief en modern is, maar bovenal een website die aan de behoeften van de gebruikers voldoet. Maar dat is nog niet alles, ook de inhoud van de themadossiers is herschreven om de informatie zo toegankelijk mogelijk te maken. De GBA koos ook voor een nieuwe aanpak door de website in twee delen op te splitsen, namelijk een “professioneel” deel en een “burger” deel. De GBA probeert dus inhoud aan te bieden die relevant is voor het doelpubliek.

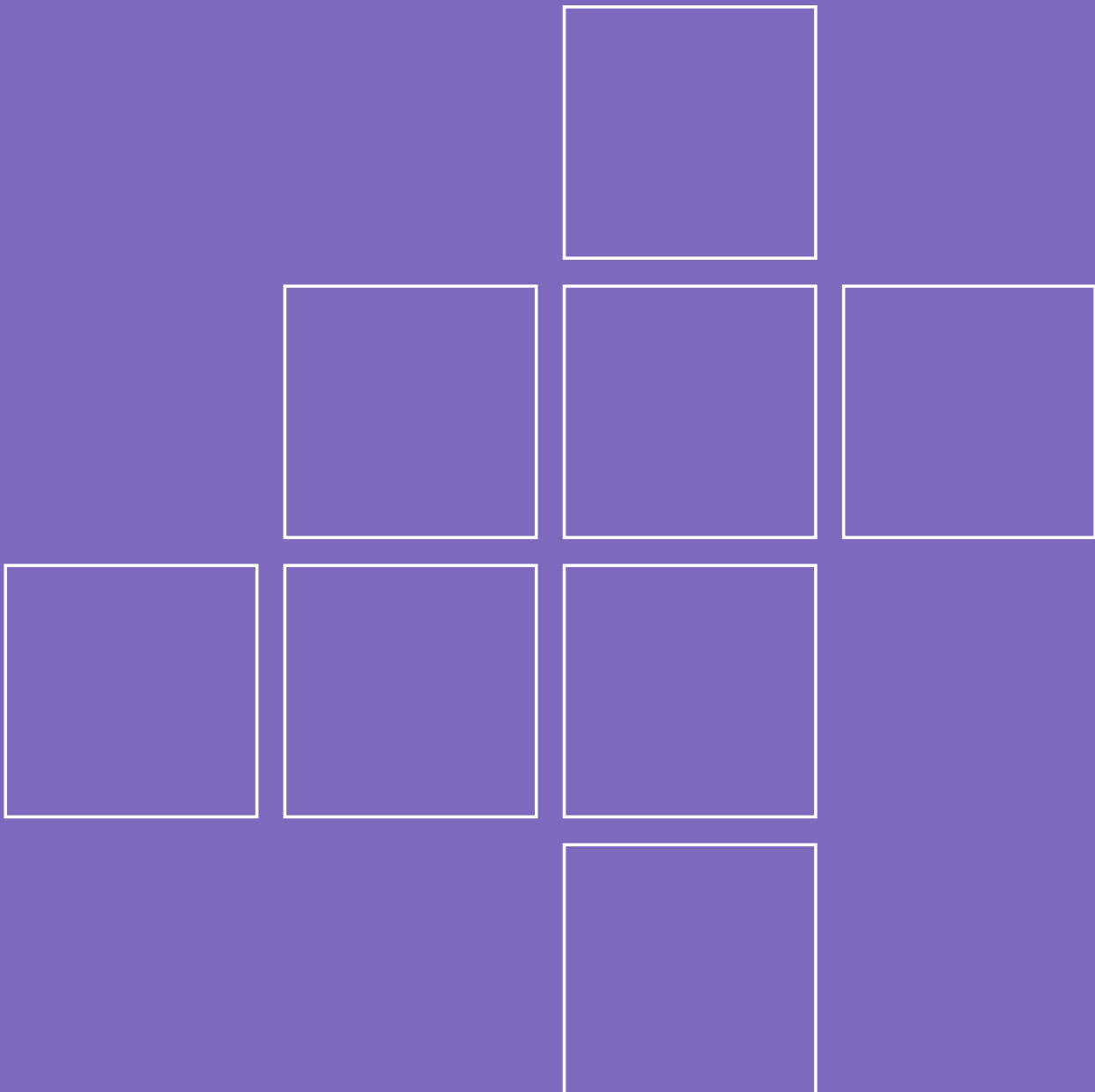
Nadat de structuur en de inhoud waren gevalideerd, werd de nieuwe website - voorzien van een nieuw tweetalig logo - opnieuw aangekleed met de nieuwe kleuren en moderne symbolen die de nieuwe visuele identiteit van de GBA vormen. De nieuwe website ging op 16 juli 2020 online.

4

Activiteiten per directies

Algemeen Secretariaat

Het Algemeen Secretariaat heeft een dubbele rol binnen de GBA. Het voert niet alleen een aantal horizontale ondersteunende taken uit (zoals het beheer van personele middelen, begroting en IT-aanvragen, enz; 2° het beheren van elke juridische aangelegenheid met betrekking tot het beheer en de werking van de GBA; en 3° het beheren van de interne en externe communicatie), maar heeft ook een aantal belangrijke uitvoerende taken, zoals onder meer:

- het toezien op de maatschappelijke, economische en technologische ontwikkelingen die een impact hebben op de bescherming van de persoonsgegevens;
- het geven van advies in het kader van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling aan een verwerkingsverantwoordelijke
- het goedkeuren van de gedragscodes (incl. het zorgen voor de accreditatie van een orgaan voor het toezicht op gedragscodes);
- het bevorderen van de invoering van certificeringsmechanismen en het goedkeuren van de criteria voor certificering;
- het goedkeuren van de modelcontractbepalingen en de bindende ondernemingsregels

Voor 2020 zet het Algemeen Secretariaat graag volgende realisaties in de kijker :

Effectbeoordeling – procedure en formulier

Alvorens een verwerking te starten, gaat de verwerkingsverantwoordelijke na of de verwerking al dan niet een hoog risico inhoudt voor de grondrechten en fundamentele vrijheden van de betrokkenen. In dat geval moet een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (DPIA) worden uitgevoerd voordat met de verwerking wordt begonnen.

Indien, ondanks alle maatregelen die zijn genomen om de rechten en vrijheden van de betrokkenen te beschermen, de uitkomst van de DPIA is dat er een hoog restrisico blijft bestaan, moet de verwerkingsverantwoordelijke de GBA raadplegen alvorens met zijn verwerking te beginnen. De DPIA en, in voorkomend geval, de voorafgaande raadpleging, zijn dus nalevingsinstrumenten (verantwoordingsplicht) waarin de AVG voorziet.

Om de verwerkingsverantwoordelijken actief te ondersteunen bij deze nalevingsverplichting, stelt de GBA op haar website hulpmiddelen ter beschikking. Naast [gedetailleerde informatie](#) en een te downloaden [DPIA-gids](#), is er ook een [formulier](#) voor een voorafgaande raadpleging. De vragen die het bevat en de verschillende elementen die nodig zijn voor het indienen van een verzoek om raadpleging zijn bedoeld om de stappen te vergemakkelijken die de verwerkingsverantwoordelijken nemen in het kader van deze raadpleging, maar ook in het kader van hun analyse van het hoge restrisico en, meer in het algemeen, bij de controle op de verwerking van persoonsgegevens.

Behandeling datalekken

Organisaties moeten een ernstig gegevenslek, binnen de 72 uur, melden bij de GBA. De melding van gegevenslekken gebeurt via een [elektronisch formulier](#), dat in juli is vereenvoudigd. Het vernieuwd elektronisch formulier beperkt de administratieve last van de melder en bevat enkel nog de velden die nodig zijn voor de beoordeling door de GBA. Het formulier zorgt ervoor dat de melder weet welke informatie hij dient te bezorgen en maakt daarnaast ook deel uit van een systematische en efficiënte opvolging van meldingen door de GBA. Bij controle en opvolging van de meldingen is er onder meer

sterke aandacht voor tijdige en gepaste corrigerende maatregelen en het juist en tijdig informeren van betrokkenen.

Het is voor organisaties soms een uitdaging om een gegevenslek te beoordelen. Daarom heeft de GBA meegewerkt aan de [nieuwe richtlijnen van het Europees Comité voor de Gegevensbescherming over datalekmeldingen](#). Deze richtlijnen dienen als aanvulling op de algemene richtlijnen over datalekken. In de nieuwe richtlijnen is voor veel voorkomende soorten datalekken aangegeven welke maatregelen een organisatie van tevoren had moeten nemen en welke maatregelen de organisatie na het incident moet nemen. Zo beschikt een organisatie nu over een extra leidraad bij twijfel over het al dan niet melden van een gegevenslek bij de Autoriteit of bij twijfel over het al dan niet informeren van betrokkenen.

Internationale doorgiften

Internationale doorgiften traden in 2020 (opnieuw) op de voorgrond. Zowel door het arrest in zaak C-311/18 (bekend als het “Schrems II”-arrest) als door de Brexit.

[Met het arrest](#) in de zaak C-311/18 (gekend als het arrest “Schrems II”), heeft het Hof van Justitie de beslissing (EU)2016/1250 van de Europese Commissie betreffende de gepastheid van de door het EU-VS-privacyschild geboden bescherming ongeldig verklaard (het betreft een adequaatheidsbesluit dat gekend is als het “Privacy Shield”) met als reden dat de toegang tot en het gebruik door de Amerikaanse autoriteiten van gegevens die in het kader van de monitoringprogramma’s van de EU naar de VS worden overgedragen, niet beperkt is tot wat strikt noodzakelijk is (niet-naleving van het proportionaliteitsbeginsel van de AVG). Anderzijds heeft het Hof het [Besluit 2010/87](#) van de Europese Commissie betreffende modelcontractbepalingen voor de doorgifte van persoonsgegevens aan in derde landen gevestigde verwerkers geldig verklaard. Het Hof verduidelijkte dat indien de modelbepalingen inzake gegevensbescherming in dat land niet worden of kunnen worden nageleefd en de bescherming van de doorgegeven gegevens, zoals vereist door de EU-wetgeving, niet op een andere manier kan worden gewaarborgd (namelijk door bijkomende maatregelen te nemen, de in de EU gevestigde exporteur de doorgifte zelf moet opschorten of beëindigen. Zo niet, dan moeten de nationale toezichhoudende autoriteiten dat doen als zij dat nodig achten.

Het Verenigd Koninkrijk heeft de Europese Unie verlaten en is dus met de Brexit sinds 31 december 2020 een “derde land” geworden. Een tussen de Europese Unie en het Verenigd Koninkrijk gesloten handels- en samenwerkingsovereenkomst bepaalt evenwel dat de doorgifte van persoonsgegevens aan het Verenigd Koninkrijk vanaf die datum tijdelijk mag worden voortgezet gedurende ten hoogste zes maanden indien de Europese Commissie een besluit inzake adequaatheid voor het Verenigd Koninkrijk vaststelt.

Door informatie op haar website te publiceren, belanghebbenden bij te staan bij de ontwikkeling en toepassing van doorgifte-instrumenten (bindende bedrijfsvoorschriften, administratieve regelingen, enz.) en nauw samen te werken met haar Europese tegenhangers binnen de EDPB, zet de GBA haar taak verder om overheidsinstanties en ondernemingen te ondersteunen bij het vergemakkelijken van de doorgifte van gegevens buiten de Europese Unie, waarbij de bescherming van de rechten van de betrokken personen wordt gewaarborgd.

Eerstelijnsdienst

De Eerstelijnsdienst ontvangt de verzoeken gericht aan de Gegevensbeschermingsautoriteit. De dienst behandelt verzoeken om inlichtingen, en besteedt daarbij bijzondere aandacht aan de uitoefening van hun rechten door de betrokken personen. Hij bemiddelt, probeert de partijen te verzoenen met het oog op een oplossing die in overeenstemming is met de wet op de gegevensbescherming. Hij ontvangt klachten, onderzoekt de ontvankelijkheid ervan en stelt de klager op de hoogte als ze niet ontvankelijk zijn.

Hij bevordert de gegevensbescherming bij het publiek, waarbij specifieke aandacht wordt besteed aan minderjarigen, en bevordert de bewustwording bij verwerkingsverantwoordelijken en hun verwerkers van hun verplichtingen. Bij een vermoeden van een ernstige inbreuk kan de Eerstelijnsdienst het Directiecomité voorstellen de situatie te beoordelen met het oog op het nemen van bindende maatregelen.

Het verplichte telewerk zal het voordeel hebben gehad dat er sneller is nagedacht over de bijna volledige dematerialisering van alle procedures van de Eerstelijnsdienst. Voortaan hoeven van de e-mails die de dienst ontvangt, geen documenten meer te worden afgedrukt of papieren bestanden worden aangemaakt. Het is niet alleen een tijdsbesparing voor de medewerkers, maar ook een winst voor het milieu en voor de uitgaven van de GBA. Bovendien betekent deze dematerialisering dat de persoon die contact met ons opneemt, binnen kortere tijd een antwoord krijgt. De weinigen die per post contact opnemen met onze dienst, blijven via hetzelfde kanaal antwoord krijgen.

Kenniscentrum

Het Kenniscentrum heeft als opdracht om op eigen initiatief of op verzoek van regeringen of parlementen:

- adviezen te verstrekken over alle kwesties in verband met de verwerking van persoonsgegevens (ook in het kader van het opstellen van ontwerpen van normatieve teksten); en
- aanbevelingen te doen over sociale, economische en technologische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op de verwerking van persoonsgegevens.

Het Kenniscentrum bestaat naast de directeur uit zes externe leden die op basis van hun bijzondere expertise door de Kamer zijn benoemd.

Prioriteiten stellen ondanks de hinder veroorzaakt door de gezondheidscrisis

De prioritaire taak van het Kenniscentrum bestaat erin voorafgaandelijk en verplicht advies uit te brengen over alle wet- en regelgeving van algemene strekking die de verwerking van persoonsgegevens tot stand brengt, aanpast of ten uitvoer legt. De wet legt het Kenniscentrum termijnen op voor het uitvaardigen en publiceren van deze adviezen.

Het halen van deze deadlines is een uitdaging voor het Kenniscentrum vanwege verschillende elementen zoals :

- Het aantal gelijktijdige adviezen dat moet worden verstrekt;
- de noodzakelijke voorbereiding van de meeste verzoeken om advies (uitwisseling van vragen en antwoorden met de auteurs van de tekst);
- de complexiteit en verscheidenheid van de onderwerpen;

- de beperkte middelen van de dienst (als gevolg van de noodzakelijke interne herstructurering voor de oprichting van de gegevensbeschermingsautoriteit en de nieuwe taken die na de inwerkingtreding van de AVG op zich moeten worden genomen) ;
- dringende adviesaanvragen waarvoor de reikwijdte van het onderzoek van het Kenniscentrum niet verschilt van die van adviesaanvragen die binnen het normale tijdsbestek worden aangevraagd ;
- en ten slotte, de omslachtige interne procedure voor de goedkeuring van adviezen als gevolg van het collegiale karakter van het Kenniscentrum (vaststelling van vergaderingen op vaste tijdstippen voor mondelinge besprekingen, inschakeling van zogenaamde “externe” leden, anticiperen op de genoemde vergaderingen voor de toezending van ontwerpen, ...).

Om te voldoen aan de normatieve behoeften die het beheer van de pandemie met zich meebrengt en de problemen die dat op het terrein veroorzaakt, heeft het Kenniscentrum in 2020 al zijn deskundigheid ten dienste gesteld van de bewaking van de kwaliteit van de wetgeving op dit gebied. Bij vele gelegenheden heeft zij deze spoedopdracht binnen de 15 dagen en in sommige gevallen zelfs eerder moeten voltooien. [Advies 42/2020 van 25 mei 2020](#) betreft bijvoorbeeld een aanvraag die op 15 mei werd ontvangen. Er zijn inderdaad talrijke normen opgesteld hetzij om de verspreiding van het virus te beperken (via het opleggen van maatregelen zoals “contact tracing” of het toezicht op de naleving van de quarantaineverplichting), hetzij om door de crisis getroffen burgers of organisaties bij te staan (via leningen, premies of vrijstellingen), hetzij om de werking aan te passen van bepaalde overheidsdiensten die in normale tijden nauw contact tussen individuen vereisen (onder meer door de invoering van videoconferenties)- zie [Hoofdstuk COVID-19](#), de privacy uitdaging van het jaar.

Om zijn opdrachten zo goed mogelijk te kunnen vervullen, werden de verzoeken om spoedbehandeling zorgvuldig gefilterd op basis van maatregelen die objectief gezien een dergelijke spoedbehandeling vereisten, gelet op de redenen die de adviesaanvrager aanbracht. De maatregelen die tijdens een pandemie zijn genomen, maar er niet rechtstreeks verband mee hielden en/of geen spoedeisend karakter hadden, zijn niet aan deze uitzonderlijke procedure onderworpen, omdat dit onvermijdelijk leidt tot een ontregeling van het werk binnen de dienst en een risico van een lager niveau van gegevensbescherming als gevolg van een mogelijk oppervlakkiger analyse, maar ook tot een duidelijke overbelasting van het werk van het personeel van de GBA.

Daarnaast heeft het Kenniscentrum actief bijgedragen aan de werkzaamheden van de EDPB en de horizontale werkzaamheden van het GBA, namelijk de publicatie van algemene informatie op haar website.

Behoud van de kwaliteit van de dienstverlening in een moeilijke HR-context

De GBA heeft, in tegenstelling tot de meeste gegevensbeschermingsautoriteiten in andere landen van de Europese Unie, geen personeelsuitbreiding gekregen die in verhouding staat tot de uitdagingen die voortvloeien uit de nieuwe toevertrouwde opdrachten die na de inwerkingtreding van de AVG moeten worden uitgevoerd. Het aantal personeelsleden is ongewijzigd gebleven, terwijl ze een aantal extra taken heeft gekregen, waaronder bemiddeling, inspectie, sancties, beheer van verzoeken om advies over verwerkingen met een hoog restrisico, dossiers in verband met gegevenslekken en internationale samenwerking.

Dit gezegd zijnde, is het Kenniscentrum er in 2020 toch in geslaagd zijn opdrachten te vervullen, met name de wetgever zo goed mogelijk te adviseren bij zijn werkzaamheden om normen voor de verwerking van persoonsgegevens op te stellen en, in voorkomend geval, licht te werpen op het parlementaire debat ter zake.

Om te kunnen blijven zorgen voor een correcte controle op de kwaliteit van de wetgeving, en dus voor een correcte gegevensbescherming in België, kan het Kenniscentrum alleen maar vaststellen dat het over meer personele middelen moet kunnen beschikken.

Het Kenniscentrum verstrekt hoofdzakelijk advies en aanbevelingen, draagt bij tot de werkzaamheden van [het EDPB](#) (Europees Comité voor gegevensbescherming), schrijft inhoud voor de website van de GBA en staat de Eerstelijnsdienst bij in complexe gevallen. Voorts zijn er talrijke vragen van de pers en verzoeken om deel te nemen aan opleidings- of bewustmakingsinitiatieven (seminars, colloquia, enz.) in verband met een grotere bewustwording van gegevensbeschermingsvraagstukken, die nog zijn versterkt in de context van de gezondheids crisis (met name door de verwerking van gegevens in verband met tests, opsporing en vaccinatie). Ook verzoeken om dringende behandeling van adviezen (zie vorig punt) verhogen de werklast.

Deze behoefte is des te belangrijker omdat, gezien het beperkte aantal personeelsleden dat voor de taken van het Kenniscentrum is toegewezen, elke gewone en klassieke personeelsbeweging, zoals langdurig moederschapsverlof, externe opleiding of ziekte, een grote invloed heeft op de werkzaamheden van de dienst. De vereiste deskundigheid voor het werk in het Kenniscentrum maakt het moeilijk om te werken met tijdelijke werknemers of om werknemers met kortlopende contracten in dienst te nemen die moeilijk aan te werven zijn en veel tijd kosten om op te leiden voor de specifieke taken van het Kenniscentrum. Ten slotte was de dotatieverhoging van de GBA slechts tijdelijk, waardoor slechts één werknemer voor de dienst kon worden aangeworven, en wel op basis van een kortlopend contract.

Indien de ontwerpen en voorstellen van wet- en regelgeving van de Vlaamse Gemeenschap tot omkadering van de verwerking van persoonsgegevens opnieuw voor advies aan het Kenniscentrum worden voorgelegd - hetgeen vereist is, zoals de GBA in herinnering heeft gebracht gelet op de verplichting als bepaald in artikel 36.4 van de AVG en het standpunt van de Raad van State terzake - loopt het Kenniscentrum het risico dat het de naleving van de termijnen niet meer kan verzekeren en dat het ongewenste keuzes zal moeten maken.

Drie algemene aanbevelingen

Ondanks deze moeilijkheden is het Kenniscentrum erin geslaagd drie aanbevelingen uit te brengen, naast de specifieke aanbevelingen in samenhang met de adviezen die het uitbrengt over ontwerpen van wet- en regelgeving:

1. **Aanbeveling betreffende de verwerking van persoonsgegevens voor directmarketing-doeleinden** ([aanbeveling nr. 1 van 17 januari 2020](#)). Vanwege de belangrijke evolutie van de methoden en technologieën die door directmarketingprofessionals worden gebruikt en het groot aantal klachten en vragen hierover aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, heeft het Kenniscentrum een nieuwe aanbeveling uitgebracht over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van directmarketingcampagnes. Het is de bedoeling hiermee de regels te verduidelijken voor alle spelers in dit complexe ecosysteem. Dankzij de bijdragen van de marktspelers (individueel of vertegenwoordigd door hun federatie) kon het Kenniscentrum de inhoud van deze aanbeveling afbakenen en de regels illustreren aan de hand van situaties in de praktijk en talrijke voorbeelden. De publicatie van dit document in 2020 werd zeer positief onthaald en werd gevolgd door een reeks presentaties aan de sector en de publicatie op de GBA-website van “standaardantwoorden” op de meest gestelde vragen.

2. **Aanbeveling over de draagwijdte van de verplichting om een protocol te sluiten om de mededelingen van persoonsgegevens door de federale publieke sector te formaliseren** (*aanbeveling nr. 2 van 31 januari 2020*). Dit instrument voor overheidsactoren heeft hoofdzakelijk ten doel duidelijkheid te verschaffen over i) de voorwaarden waaronder een overheidsinstantie een protocol moet sluiten om de verstrekking van persoonsgegevens aan een derde te formaliseren, ii) de inhoud van het protocol waarmee een verstrekking van gegevens door de federale overheidssector wordt geformaliseerd, iii) de procedurele vereisten van artikel 20 van de WVG voor het sluiten van een protocol, iv) het tijdelijke toepassingsgebied van artikel 20 van de WVG en v) de procedure die moet worden gevolgd wanneer de oorspronkelijke verwerkingsverantwoordelijke en de ontvangende verwerkingsverantwoordelijke niet tot een overeenkomst komen.
3. **Aanbeveling inzake technieken om gegevens op te schonen en gegevensdragers te vernietigen** (*aanbeveling nr. 3 van 11 december 2020*). Het is bestemd voor de opschoning en vernietiging van gegevensdragers (diskettes, USB-sticks, PC's, enz.). Dit document heeft tot doel de verwerkingsverantwoordelijken in staat te stellen de ongeoorloofde bekendmaking van de gegevens op deze dragers beter te voorkomen, met name wanneer zij worden verkocht, geschonken of verwijderd, en aldus de vertrouwelijkheid van deze gegevens doeltreffender te waarborgen. Deze zeer volledige aanbeveling behandelt de juridische, technische en organisatorische aspecten van het opschonen van gegevens.

Inspectiedienst

De wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "GBA-wet")¹ omschrijft de Inspectiedienst vrij summier als "het onderzoeksorgaan van de Gegevensbeschermingsautoriteit". Concreet betekent dit dat de Inspectiedienst belast is met het onderzoeken van klachten over en ernstige aanwijzingen van inbreuken op de Europese en Belgische wetgeving inzake persoonsgegevens waaronder de Algemene Verordening Gegevensbescherming (hierna "de AVG")²

De Inspectiedienst wordt geleid door inspecteur-generaal Peter Van den Eynde en is samengesteld uit inspecteurs en wordt ondersteund door een secretariaat. De inspecteurs hebben verschillende profielen (auditors, experts informatieveiligheid en juristen) zodat een multidisciplinaire benadering mogelijk is. Op die manier kunnen zowel technische, organisatorische als juridische aspecten onderzocht worden. Een inspecteur heeft gemiddeld 17 dossiers onder zijn beheer. De vermindering ten opzichte van vorig jaar heeft te maken met het feit dat enerzijds enkele (inter)nationale audit en/of toezichtstaken zijn weggevallen of on hold zijn geplaatst wegens de Covid-19 crisis en anderzijds dat de Inspectiedienst in 2020 ook 2 nieuwe inspecteurs heeft mogen verwelkomen en de inkomende dossiers dus verspreid konden worden over meerdere personen.

De Inspectiedienst oefent op een onafhankelijke, planmatige, professionele, efficiënte en discrete wijze controle activiteiten uit d.m.v. (niet-) periodieke monitoring en thematische inspectieopdrachten op (inter-) nationale verwerkingen in de publieke en private sector rekening houdend met de

¹ Wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit. U kan deze tekst raadplegen via de volgende link: <http://www.ejustice.just.fgov.be/eli/wet/2017/12/03/2017031916/justel>

² Verordening (EU) 2016/679 van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG. U kan deze tekst raadplegen via de volgende link: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0679>.

relevante risico's onder de AVG en aanverwante wet- en regelgevingen op de gegevensbescherming (bijv. camerawetgeving).

De Inspectiedienst beschikt over een uitgebreid arsenaal aan onderzoeksmogelijkheden. Om een dossier te onderzoeken kunnen de inspecteur-generaal en de inspecteurs indien zij dat nodig achten conform de GBA-wet:

- personen identificeren;
- personen verhoren;
- een schriftelijke bevraging houden;
- onderzoeken ter plaatse voeren;
- informaticasystemen raadplegen en de gegevens die ze bevatten kopiëren;
- informatie elektronisch raadplegen;
- goederen of informaticasystemen in beslag nemen of verzegelen;
- de identificatie van de abonnee of de gewoonlijke gebruiker van een elektronische communicatiedienst of van het gebruikte elektronisch communicatiemiddel vorderen.

De GBA-wet voorziet verschillende manieren om een dossier te laten opstarten door de Inspectiedienst. Een dossier kan worden opgestart op:

- op initiatief van het directiecomité als er ernstige aanwijzingen van een inbreuk zijn, als het nodig is om samen te werken met een buitenlandse gegevensbeschermingsautoriteit, of als er een vraag komt van een rechterlijke instantie of een administratieve toezichthouder.
- op initiatief van de geschillenkamer als er een klacht is waarvoor een onderzoek nodig is, of als een aanvullend onderzoek nodig is.
- op initiatief van de Inspectiedienst zelf als er ernstige aanwijzingen van een inbreuk zijn.

Het toenemende belang van auditdossiers

Het vorige jaarverslag hintte reeds op het belangrijke verschil tussen de inspectietaken en de auditopdrachten van de Inspectiedienst.

Naast haar algemene inspectieopdracht kent de Inspectiedienst immers ook nog een specifieke auditopdracht. Dit aspect komt niet naar voren in de GBA-wet, maar volgt rechtstreeks uit Europese wetgeving. Belangrijk is echter wel opnieuw te wijzen op het feit dat deze audits een belangrijke werklast met zich meebrengen en de Inspectiedienst dus in dat verband haar werkingsmiddelen dient te verdelen tussen inspecties en audits. Hier volstaat het te wijzen op het verschil van aanpak tussen een inspectie en een audit. Auditeren moet immers aanzien worden als controle en tegelijk coaching/sensibilisering door pijnpunten in een proces bloot te leggen en (belangrijk) dit in samenspraak met de concrete verwerkingsverantwoordelijke. Audit is dus in feite (kort door de bocht) een iets zachtere benadering dan een inspectie.

Deze auditopdracht valt uiteen in enerzijds een nationale auditopdracht die zich situeert in de context van een vierjaarlijkse controle van een aantal overheidsdiensten en anderzijds een internationale auditopdracht (voornamelijk on site controle van lidstaten die deel uitmaken van de Schengen zone). In dat kader werd België in 2020 geauditteerd door de Europese Commissie en enkele (uitgekozen) lidstaten. Oorspronkelijk gepland in april werd dit vanwege de Covid-19 crisis verschoven naar het einde van dat jaar. Aangezien op dat moment nog steeds de Covid-19 crisis niet bezworen was, diende een nieuwe formule gezocht te worden aangezien het uitvoeren van een audit ter plaatse in dergelijke omstandigheden moeilijk was. Er werd finaal geopteerd om België (als één van de eerste)

virtueel te auditeren, met name op basis van een eerder ingevulde gedetailleerde vragenlijst en tijdens de audit zelf (welke een kleine week in beslag nam) aan de hand van een videoconferentie met de verschillende geauditeerde partijen (de GBA, het COC, de politie, de FOD Buitenlandse Zaken en de Dienst Vreemdelingenzaken). Het finale verslag volgt in 2021.

Audits kunnen ook uitgevoerd worden in samenwerking met andere organisaties. Zo heeft de Inspectiedienst in (2019 en) 2020 samengewerkt met het COC

Op Europees vlak worden ook meer audits verwacht:

- vierjaarlijkse audits worden voorgeschreven in Europese verordeningen die zijn gericht op de interoperabiliteit tussen de (Europese) Unie-informatiesystemen op het gebied van grenzen en visa en op het gebied van politieke en justitiële samenwerking, asiel en migratie;
- driejaarlijkse audits worden voorgeschreven in Europese Verordeningen tot instelling van nieuwe Unie-informatiesystemen, en dit binnen 3 jaar na de start van hun operaties: Inreis-uitreissysteem (Entry/Exit System, EES), Europees systeem voor reisinformatie en -autorisatie (European Travel Information and Authorisation System, ETIAS), en het Europees Strafregerinformatiesysteem (European Criminal Records Information System, ECRIS-TCN). Deze drie IT-systemen worden verwacht operationeel te zijn in 2022, dus binnen afzienbare tijd. De Europese Commissie ziet er op toe dat de lidstaten hun nationale systeem klaarmaken en afstemmen op het Inreis-uitreissysteem (EES).³ Het in 2019 opgerichte Europese gecoördineerde toezichtscomité (Coordinated Supervision Committee, CSC) heeft momenteel betrekking op het toezicht van IMI, het Europees orgaan voor justitiële samenwerking (Eurojust) en het Europees Openbaar Ministerie (European Public Prosecutor's Office, EPPO). Het zal de komende jaren geleidelijk ook toezicht houden op bestaande en nieuwe Unie-informatiesystemen op het gebied van grenzen, asiel, migratie, politieke en justitiële samenwerking.

Blijvende aandacht voor enkele privacyaspecten

In het jaarverslag 2019 kondigde de Inspectiedienst reeds aan dat inspecties op zich niet noodzakelijk het hoofddoel vormen. De bedoeling, zoals ook het strategisch plan duidelijk maakt, is om te evolueren richting een betere naleving en ook begrip van de bestaande regelgeving. Met dat doel worden een aantal praktijken vastgesteld en structureel aangekaart in de opgestelde inspectieverslagen.

Het valt de Inspectiedienst op dat doorgaans verschillende van haar vaststellingen overgenomen worden door de geschillenkamer. De hoofdplicht van de Inspectiedienst bestaat in het vaststellen van feiten en het opmaken van een verslag. De verdere afhandeling (het organiseren van het tegensprekelijk debat hierover en het beoordelen van het te verlenen gevolg) behoort toe aan de geschillenkamer.

Om die reden komen enkele aspecten regelmatig en systematisch terug in de verslagen van de Inspectiedienst. De Inspectiedienst maakte bijvoorbeeld in 2020 een centraal punt van het thema "functionaris voor de gegevensbescherming" ("FG"). In diverse onderzoeken werd in detail deze sleutelspeler voor de gegevensbescherming onderzocht. De Inspectiedienst stelde in verschillende dossiers problemen vast bij de werking van de FG. De FG rapporteert niet steeds rechtstreeks aan de hoogste leidinggevende, de functie wordt vaak gecombineerd met andere interne (tweedelijns -)

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-10188-2020-INIT/en/pdf>

functies waardoor belangenconflicten kunnen ontstaan of andere problemen stellen zich waardoor de FG niet over het vereiste vermogen beschikt om onafhankelijk te werken. In bepaalde dossiers stelde de Inspectiedienst bovendien vast dat de FG niet beschikte over de nodige middelen voor de uitvoering van zijn taken.

Ook het register voor de verwerkingsactiviteiten blijft een zorgenkind. Meerdere verwerkingsverantwoordelijken konden na verzoek niet per kerende een kopie of volledig ingevuld register voor de verwerkingsactiviteiten overmaken. Het gaat vaak om een onvolledig werkdocument. Zo ontbreken soms bepaalde verwerkingen in het register voor de verwerkingsactiviteiten die in de praktijk worden vastgesteld; in een bepaald dossier werd bijvoorbeeld Covid-19 aangehaald als reden voor het onvolledige register voor de verwerkingsactiviteiten. Het register voor de verwerkingsactiviteiten is dus een belangrijke plicht en werkmiddel dat echter door vele verwerkingsverantwoordelijken (nog) niet afdoende au serieux wordt genomen.

Tenslotte valt het de Inspectiedienst op dat cookietechnologie nog steeds niet voldoende conform de AVG wordt toegepast en dat verwerkingsverantwoordelijken niet steeds weten hoe hiermee correct om te gaan. Verantwoordelijken doen vaak beroep op een verwerker zonder zelf over de nodige kennis te beschikken. Hierdoor worden websites ontworpen met inbreuken op de vereisten van toestemming voor niet noodzakelijke cookies, gebrekkige informatie en transparantie en inbreuken op de plicht van gegevensbescherming via het webdesign. Er wordt ook courant vastgesteld dat een verantwoordelijke geen concrete en correcte afweging van belangen kan voorleggen in plaats van enkel het eigen “*gerechtvaardigd belang*” aan te voeren, en dat geen sprake is van een geldige toestemming. De Inspectiedienst wijst erop dat bij het ontwerpen van websites en het opstellen van de cookieverklaringen steeds grondig nagedacht moet worden op welke wijze de website zal rekening houden met de voormelde aandachtspunten, hoe eventuele cookietechnologie zal worden ingebouwd, op welke wijze dit transparant zal worden meegedeeld aan de betrokkene, en hoe dit zal worden gedocumenteerd in de cookieverklaring.

Wat dit alles betreft zijn de transparantieplicht en de informatieplicht essentieel.

De verdere uitbouw van de Inspectiedienst

Voor de Inspectiedienst was 2020 een belangrijk jaar onder meer gelet op de verdere uitbouw van de dienst. Hij kreeg bijvoorbeeld 2 inspecteurs extra. Een persoon verliet ook de dienst. Dit had dus maar een beperkt effect op de hoge werklast. Bovendien beschikte de Inspectiedienst in 2020 nog steeds niet over een eigen secretariaat hoewel de GBA-wet bepaalt dat de Inspectiedienst beschikt over een eigen secretariaat voor de uitvoering van haar opdrachten. De twee nieuwe inspecteurs konden in 2020 ook (nog) niet op een structurele manier aangetrokken worden in die zin dat ze voorlopig maar voor bepaalde duur kunnen ingezet worden.

Nochtans merkt de Inspectiedienst aan het aantal klachten en vragen om onderzoek en de inhoud van de parlementaire vragen dat zowel de nood als de verwachtingen die van haar worden gesteld hoog zijn. Naast het dagdagelijkse werk, wat er voornamelijk in bestaat om klachtendossiers (doorgestuurd door de geschillenkamer) verder in detail te onderzoeken en de opvolging van dossiers die het directiecomité doorstuurt (gelet op relevante actualiteit welke nader onderzoek vergt) bleef er in 2020 weinig tot geen ruimte over zelf op een meer proactieve manier onderzoeken op te starten op eigen initiatief. Nochtans heeft de Inspectiedienst al in het verleden duidelijk aangegeven dat ze niet alleen reactief te werk wil gaan, maar ook proactief – een gegeven dat tot op heden onder druk staat. Deze aanpak kan belangrijke inzichten opleveren. In 2020 heeft de Inspectiedienst in dat

verband bijvoorbeeld een eigen onderzoek verder opgevolgd en afgerond rond cookiegebruik op de “meest populaire” Belgische mediawebsites die een aanzienlijk aantal bezoekers over de digitale vloer krijgen en waar dus een belangrijk aantal persoonsgegevens wordt verwerkt.

Tenslotte besteedde de Inspectiedienst ook de nodige aandacht aan het verder optimaliseren en uitwerken van de verschillende onderzoekshandelingen die ter beschikking staan van de dienst. Een beperkte greep uit het aanbod geeft meer duiding. Zo lijken de onderzoekshandelingen van het plaatsbezoek en het verhoor een bijzonder potentieel te hebben qua efficiëntie en snelheid van onderzoek in vergelijking met een schriftelijke wijze van bevraging. De intentie is dus om deze technieken nog meer in te zetten dan mogelijk was in 2020. De Covid-19 pandemie en de algemene verplichting tot telewerk had een significante impact op deze mogelijkheden. Een plaatsbezoek en een verhoor (ter plaatse of in de lokalen van de GBA) bleek in deze context niet evident.

Andere interessante evoluties om in het jaarverslag te vermelden zijn onder meer:

- de Inspectiedienst kreeg operationele toegang tot enkele officiële databanken waaronder bijvoorbeeld het Rijksregister en (het niet publieke gedeelte van) de KBO om haar taken naar behoren te kunnen vervullen;
- de eerste maal dat voorlopige maatregelen werden opgelegd, een bevoegdheid waar voorzichtig mee wordt omgesprongen gelet op de mogelijke impact ervan;
- er werd een [protocolakkoord](#) afgesloten met DNS om duidelijk de procedure vast te leggen om de toegang tot bepaalde websites met .BE extensie te kunnen blokkeren als voorlopige maatregel en
- een [protocolakkoord](#) werd afgesloten tussen de verschillende federale toezichthouders op het vlak van gegevensbescherming, welke ook voor de Inspectiedienst dagdagelijks van belang is wegens de nood aan enkele ad hoc en structurele samenwerkingsverbanden.

Een overzicht van alle dossiers behandeld door de Inspectiedienst sinds 2018 is hier te vinden :

Alle dossiers	Aanhangigmaking			Resultaat				Taal		
	GK	DIRCO	INS	Afgesloten	Eigen sepot	Op Hold	Lopende	FR	NL	
2018	70	67	2	1	45	29	nvt	25	20	50
2019	85	67	10	8	61	10	nvt	24	33	52
2020	149	123	18	8	61	14	nvt	88	71	78
2021	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Geschillenkamer

De Geschillenkamer in vogelvlucht

De Geschillenkamer (GK) is het administratief geschillenorgaan van de GBA (artikel 32 WOG) en heeft tot taak handhavend op te treden in zaken die aan haar worden voorgelegd, op grond van een klacht van een burger en naar aanleiding van een inspectie op eigen initiatief van de GBA. Ook behandelt de Geschillenkamer zaken die aan de GBA worden voorgelegd door autoriteiten in de EU-lidstaten in het kader van het één loket mechanisme uit de AVG en waarbij de GBA leidende autoriteit of betrokken autoriteit is. De Geschillenkamer heeft hiertoe een instrumentarium ter beschikking van corrigerende maatregelen en administratieve boetes. De procedure voor de Geschillenkamer vindt plaats met in achtname van procesrechtelijke beginselen.

De Geschillenkamer bestaat naast de voorzitter uit zes externe leden die op basis van hun bijzondere expertise door de Kamer zijn benoemd.

De Geschillenkamer heeft een unieke structuur die niet bestaat bij de markttoezichthouders in België en evenmin bij de andere privacy-toezichthouders in de EU. Deze structuur is hybride van karakter. De Geschillenkamer is een orgaan van de toezichthouder, maar de procedure is quasi-gerechtelijk, onder meer met besluitvorming na uitwisseling van conclusies tussen partijen, en vaak ook na een hoorzitting.

Deze structuur heeft zijn waarde bewezen, vooral door beslissingen die de Geschillenkamer inmiddels heeft genomen en die beschikbaar zijn op de website van de GBA. Zo heeft de Geschillenkamer in 2020 34 beslissingen ten gronde genomen. De procedure maakt het mogelijk onpartijdig te besluiten en rechtswaarborgen in acht te nemen.

De Geschillenkamer werkt op grond van de volgende uitgangspunten.

- **De inhoudelijke filosofie.** Belang wordt gehecht aan daadwerkelijke en maatschappelijk relevante technologische innovatie, die vanzelfsprekend moet plaatsvinden met respect voor de privacy-rechten van burgers, zoals verwoord in het Strategisch Plan. Tevens houdt zij bij de uitvoering van haar taak natuurlijk ook rekening met de bescherming van andere (grond) rechten.
- **Laagdrempelige rechtsbescherming.** Het klachtrecht bij de GBA is een alternatief voor een beroep op de burgerlijke of administratieve rechter en moet gemakkelijk blijven voor de burger. De wetgever heeft bijvoorbeeld niet gewild dat partijen steeds door een advocaat worden bijgestaan. Die laagdrempeligheid van de rechtsbescherming laat het wel onverlet de mogelijkheid om zaken om opportuniteitsredenen te seponeren vanwege een gebrek aan strategisch belang, voor zover dit voldoet aan de eisen van de rechtspraak van het Marktenhof te Brussel.
- **Onpartijdigheid.** Bij de beoordeling van geschillen wordt schijn van partijdigheid en vooringenomenheid vermeden. Het recht op tegenspraak staat centraal bij de behandeling van geschillen. In navolging van de rechtspraak van het Marktenhof heeft de Geschillenkamer in maart 2020 besloten voornemens tot het opleggen van een geldboete aan de betrokken partij voor te leggen.
- **Doeltreffendheid.** De Geschillenkamer moet zaken snel kunnen behandelen, uiteraard met inachtneming van proceswaarborgen, zoals het genoemde recht op tegenspraak. De snelheid van afdoening is in het bijzonder van belang in zaken met een grote maatschappelijk impact, maar ook bij zaken waar partijen behoefte hebben aan rechtszekerheid. De snelheid van

afdoening is echter een punt van grote zorg geworden, onder meer als gevolg van te weinig middelen.

- **Transparantie.** Waar relevant en mogelijk, zorgt de Geschillenkamer voor transparantie van uitgangspunten, procedures en beslissingen. In beginsel worden alle beslissingen van de Geschillenkamer op de website gepubliceerd, overeenkomstig een beleid dat in december 2020 is vastgesteld.
- **Samenwerking.** Waar relevant en mogelijk, werkt de Geschillenkamer samen met andere toezichthouders in België en met collega-toezichthouders in de EER, en soms daarbuiten (zoals de Britse toezichthouder).

Echter, de Geschillenkamer kampt met drie typen existentiële problemen:

- **Problemen die te maken hebben met kwantiteit en kwaliteit.** De Geschillenkamer wil en moet hoge kwaliteit aan uitspraken leveren, maar tegelijkertijd is de instroom qua aantallen zaken onevenredig hoog. De Geschillenkamer werkt met een onevenredig kleine staf (4 juristen per taalrol, 2 à 3 secretariaatsmedewerkers) en neemt beslissingen na een in het algemeen zware juridische procedure.
- **Het hybride en unieke karakter van de Geschillenkamer** (intern orgaan van de GBA, maar met een quasi-gerechtelijke rol) leidt tot een disproportioneel zware en daardoor langzame procedure, en eveneens tot veel verwarring in de praktijk. Hoewel de procedure voor de Geschillenkamer quasi-gerechtelijke kenmerken heeft, maakt de Geschillenkamer geen deel uit van de rechterlijke macht. De Geschillenkamer heeft als orgaan van de toezichthouder een verantwoordelijkheid om bij te dragen aan een hoog niveau van gegevensbescherming in België en daarbuiten en kan bij de beoordeling van zaken een rol toekennen aan de in het Strategisch Plan neergelegde prioriteiten, uiteraard met in achtneming van algemene rechtsbeginselen. Bovendien meent de Geschillenkamer dat zij aandacht moet kunnen geven aan inbreuken die haar in de loop van de procedure ter ore zijn gekomen. Transparantie is een belangrijk uitgangspunt.
- **De recente rechtspraak van het Marktenhof**, waarbij een aanzienlijk deel van de beslissingen van de Geschillenkamer geheel of gedeeltelijk wordt vernietigd, vooral om procedurele redenen, met het arrest van 24 februari 2021 (2021/AR/1159) als meest duidelijke illustratie. Dit arrest brengt het functioneren van de procedure bij de Geschillenkamer in gevaar, met name waar deze is gebaseerd op een klacht van een burger. Het arrest lijkt het de Geschillenkamer immers onmogelijk te maken om kennis te nemen van niet in de klacht vermelde elementen van inbreuk waarvan zij tijdens de procedure kennis zou hebben gekregen.

Overzicht beslissingen ten gronde

De Geschillenkamer, die is opgericht na de aanneming van de wet van 3 december 2017 tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit (WOG) en operationeel is sinds de inwerkingtreding van de AVG op 25 mei 2018, blijft in 2020 een jonge instelling. De werkzaamheden van de GBA bij het onderzoek van het steeds toenemende aantal klachten worden steeds bekender, maar de precieze reikwijdte van haar werkzaamheden en wat wel en niet van haar kan worden verwacht, worden soms niet begrepen door het grote publiek en soms zelfs niet door beroepsbeoefenaars op het gebied van gegevensbescherming.

In 2020 heeft de Geschillenkamer in verschillende beslissingen de nadruk gelegd op haar rol als geschilleninstantie van de GBA die belast is met het onderzoek van de bij haar ingediende klachten, met name op grond van artikel 58 van de AVG en artikel 8 van het Handvest van de grondrechten

van de Unie. Haar bijdrage, door het nemen van bindende beslissingen, aan de doeltreffendheid van het grondrecht op gegevensbescherming is van essentieel belang. Zonder in de plaats te treden van de rechter of zich te mengen in conflicten die onder andere rechtsgebieden zouden vallen (zoals bijvoorbeeld het arbeidsrecht), ziet de Geschillenkamer erop toe dat de regels die van toepassing zijn op de verwerking van persoonsgegevens in tal van activiteitensectoren in acht worden genomen. Ze beschikt over zowel corrigerende maatregelen als sancties die gericht zijn op een doel: die van een snelle en doeltreffende naleving ten behoeve van de burgers. In die zin was de Geschillenkamer met inachtneming van het beginsel van tegensprekelijkheid van oordeel dat zij een actieve en ondersteunende rol kon spelen bij de opheldering van klachten en de grieven die daarin aan de orde worden gesteld. De Geschillenkamer was voorts van oordeel dat de intrekking van een klacht in de loop van de procedure of de rechtzetting van een schending van het recht na de indiening van een klacht *ipso facto* niet tot gevolg had dat het voorwerp van de klacht verloren ging. Zelfs in dat geval kan de Geschillenkamer het onderzoek van de vermeende inbreuk(en) voortzetten, dat niet kan worden “geïmmuniseerd” door de intrekking van de klacht of de regularisatie van de situatie.

De Geschillenkamer beschouwt zichzelf niet als een geïsoleerde speler. Sommige van haar beslissingen worden gevolgd door contacten met instanties die een beroepssector vertegenwoordigen die in een klacht is aangeklaagd of met de wetgever, steeds met het doel bij te dragen tot de doeltreffendheid van het recht op gegevensbescherming. Hieraan moet worden toegevoegd dat de Geschillenkamer bij de uitvoering van haar werkzaamheden regelmatig wordt bijgestaan door de Inspectie, die de onderzoeken uitvoert.

Ten slotte kan de Geschillenkamer dankzij de samenwerking met andere gegevensbeschermingsautoriteiten in de Europese Economische Ruimte (EER) via het éénloketmechanisme de bevoegde buitenlandse autoriteit (CNIL, Ierse gegevensbeschermingsautoriteit, enz.) op de hoogte brengen van klachten die burgers bij de GBA indienen tegen internationale spelers zoals Facebook, Microsoft, Amazon en anderen, of gewoon bedrijven die in het buitenland zijn gevestigd. Deze samenwerking stelt haar ook in staat bij te dragen tot een geharmoniseerde toepassing van de AVG in de EER.

De Geschillenkamer, die regelmatig wordt geconfronteerd met klachten van burgers over het uitblijven van een bevredigende follow-up van de uitoefening van hun rechten, heeft logischerwijs een reeks beslissingen genomen waarin bijvoorbeeld wordt herinnerd aan het onvoorwaardelijke karakter van het recht van bezwaar op het gebied van direct marketing of aan de noodzaak om gegevens te wissen waarvan de verwerking niet langer noodzakelijk is voor het beoogde doel. Evenzo heeft het herhaaldelijk de kwaliteit van het “privacybeleid” aan de orde gesteld dat bedoeld is om de betrokkenen te informeren over de gegevens die over hen worden verwerkt. Het recht op verwijderen van zoekresultaten is overigens voor het eerst bevestigd bij [beslissing 37/2020](#) van de Geschillenkamer (cf. infra). Wat het toegangsrecht betreft, heeft de Geschillenkamer de contouren daarvan en ook de reikwijdte van de uitzonderingen verduidelijkt ([beslissing 41/2020](#)).

Wat de verwerkingsverantwoordelijken betreft, zowel in de openbare als in de particuliere sector, heeft de Geschillenkamer in een aantal baanbrekende uitspraken gewezen op hun verplichtingen en de wijze waarop deze moeten worden uitgevoerd. Het profiel, de verplichtingen en de positie van de DPO (alsmede de onverenigbaarheid met bepaalde functies) werden aldus in herinnering gebracht. Hetzelfde geldt voor de verplichting om een register van verwerkingen bij te houden, de vaststelling van een privacybeleid en de verplichting om een effectbeoordeling uit te voeren. De problematiek rond e-mails, meer bepaald betreffende het verzenden van e-mails, een beleid voor het e-mailbeheer en het afsluiten ervan in geval van vertrek werd eveneens besproken. Wat ten slotte de toepassing

door de verwerkingsverantwoordelijken van de grondbeginselen van gegevensbescherming betreft, had de Geschillenkamer de gelegenheid te herinneren aan de eerbiediging van het doelbeginsel (met name in de context van verkiezingen), van het minimaliseringsbeginsel en van het beginsel van verantwoordelijkheid of verantwoordingsplicht, op grond waarvan de verwerkingsverantwoordelijke de nodige maatregelen moet nemen om de door hem uitgevoerde verwerkingen in overeenstemming te brengen met de AVG, met name door passende procedures vast te stellen. En tot slot was de problematiek van de rechtmatigheid van de verwerking een terugkerend thema, waaruit bleek dat het voor sommige verwerkingsverantwoordelijken echt moeilijk is om de rechtmatigheidsgrondslag vast te stellen. In verschillende beslissingen heeft de Geschillenkamer de legitieme belangen van de verwerkingsverantwoordelijke vastgesteld, alsmede de voorwaarden waaronder deze op geldige wijze kunnen worden ingeroepen. De Geschillenkamer herinnerde ook aan de voorwaarden voor toestemming overeenkomstig artikel 6.1.a) en artikel 7 van de AVG.

Het recht op vergetelheid en de Google-beslissing

Eén van de beslissing die de Geschillenkamer in 2020 heeft genomen, deed bijzonder veel inkt vloeien. In juli 2020 legde de GBA Google België een boete op van 600 000 euro voor het schenden van het recht van een burger om te worden vergeten, en voor het gebrek aan transparantie van het formulier voor het aanvragen om verwijderd te worden.

Een Belgische burger had verzocht om verwijdering van links met vermeende negatieve informatie over hem. Google weigerde om op dit verzoek in te gaan.

De Geschillenkamer van de GBA was van oordeel dat sommige van deze links noodzakelijk waren in het algemeen belang en niet mochten worden verwijderd: de burger speelt wel degelijk een rol in het openbare leven en de banden betroffen een vermeende relatie met een politieke partij. De andere links bevatten informatie die achterhaald en ongefundeerd was en de reputatie van de betrokkene ernstige schade kon toebrengen. De GBA is van mening dat Google deze links daarom had moeten verwijderen. Voor de GBA is het van belang op te merken dat de feiten in deze zaak duidelijk waren, zodat Google geen redelijke ruimte had om anders te beslissen.

Bovendien was Google niet transparant in zijn verwijderingsformulier en in zijn antwoord aan de betrokkene.

De GBA achtte zich in dit geval bevoegd, aangezien Google van mening is dat het éénloketmechanisme niet van toepassing is op een gegevensverwerking betreffende de Google-zoekmachine. De verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens is in dit geval Google LLC, de in de VS gevestigde onderneming Google.

Hoewel zij erkent dat deze onderneming een verwerkingsverantwoordelijke is, was de GBA van oordeel dat zij Google België sancties kon opleggen wegens de onlosmakelijke banden tussen de activiteiten van de twee entiteiten.

Voorts was zij van oordeel dat, om de doeltreffendheid van de AVG te waarborgen en een rechtsvacuüm te vermijden, artikel 1 van de AVG aldus moet worden uitgelegd dat een autoriteit bindende maatregelen moet kunnen opleggen aan de vestiging in de Unie van een verwerkingsverantwoordelijke wiens zetel zich buiten de Unie bevindt.

De [beslissing](#) (*) bevat een gedetailleerde uiteenzetting van de verantwoordelijkheden van de verschillende vestigingen van Google. (*Tegen deze beslissing is een beroep hangende)

Om onze visie in de praktijk om te zetten, identificeerden wij in ons Strategisch Plan 2020-2025 de acht volgende types van activiteiten:

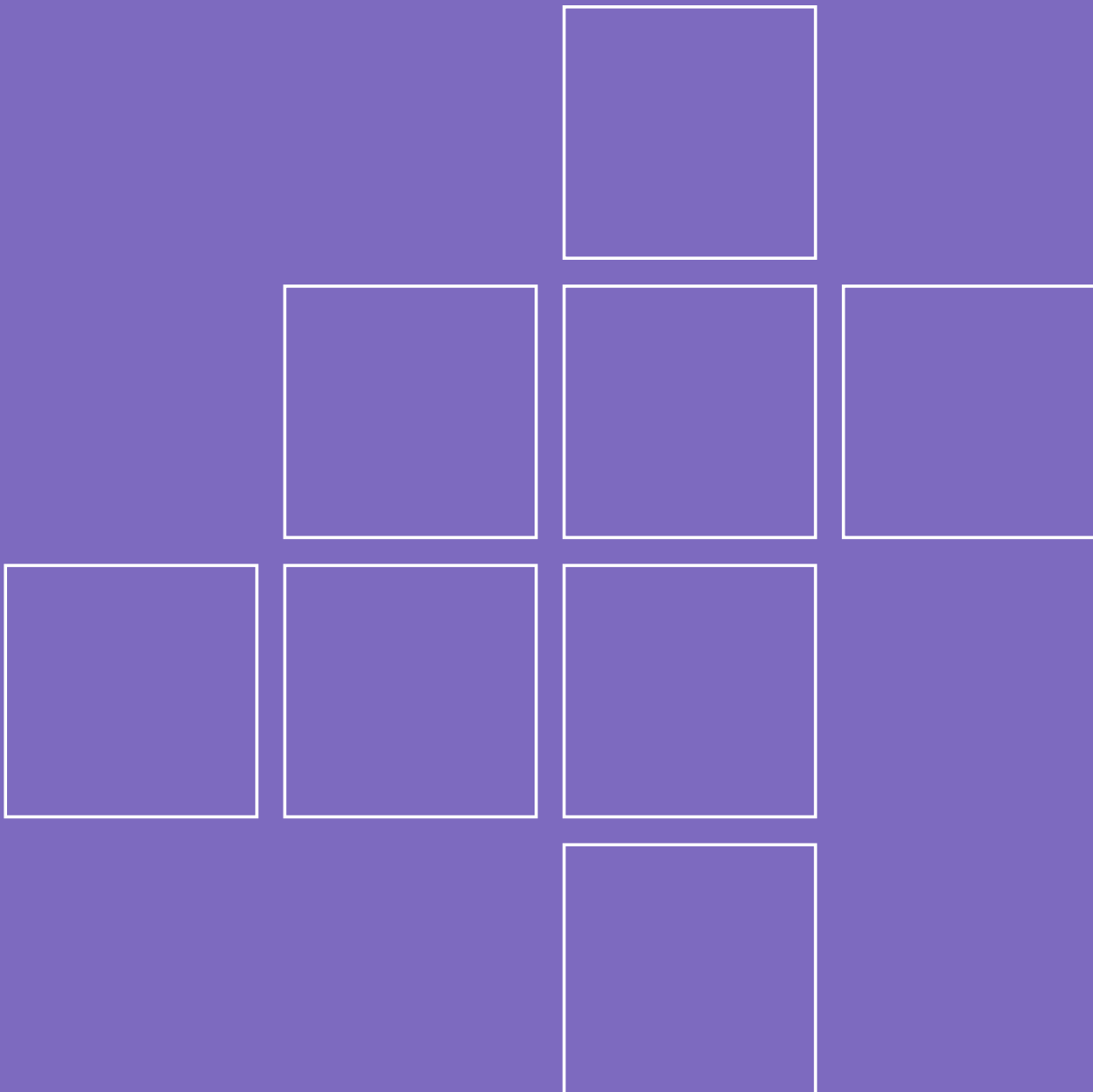
1. Sensibiliseren (en informeren)
2. Adviseren, aanbevelen & interpreteren
3. Mediëren & klachten behandelen
4. Handhaven
5. Inspecteren
6. Monitoren (en naleving opvolgen)
7. Samenwerken
8. Goedkeuren of begeleiden van risicoverwerkingen, en stimuleren van gedragscodes

Verder beheert de Autoriteit ook een niet-publieke databank van alle aangemelde functionarissen voor gegevensbescherming.

Het doel van deze activiteiten is om bij te dragen tot de evenwichtige vrijwaring van het grondrecht van elkeen op bescherming van de persoonlijke levenssfeer bij de verwerking van persoonsgegevens.

5

Cijfers 2020

1. Sensibiliseren en informeren

De sensibiliserings- en informatieopdracht van de Autoriteit richt zich zowel tot verantwoordelijken voor de verwerking en burgers. De voornaamste informatietaak is het informeren van het publiek. De informatietaak kan zowel individueel gericht zijn (klantgerichte antwoorden), als gericht op een doelgroep (lezing) of het grote publiek (website).

In 2020 heeft de Autoriteit meer dan 4000 informatiedossiers geopend. Naast haar informatie- en bemiddelingstaken beantwoordde de Eerstelijnsdienst van de Autoriteit ook 291 telefoonoproepen voor korte vragen, waarbij het antwoord gebaseerd is op een gekend standpunt van de Autoriteit. Door de Covid-maatregelen werd deze dienstverlening echter gehinderd.

Cijfermateriaal : informatieondersteuning

De Autoriteit heeft in 2020 in totaal **4123 vragen** om informatie rond gegevensverwerkingen ontvangen. Dit is een daling met 19,44% ten opzichte van het aantal vragen om informatie in 2019.

Voor de GBA is deze daling een duidelijk teken dat haar nieuwe aanpak (en in dit geval vooral de proactieve communicatie en de vernieuwing van de website) efficiënt is, aangezien burgers en verwerkingsverantwoordelijken gemakkelijker de nodige informatie vinden en bijgevolg ook minder vragen hebben.

Behandelingstermijn informatiedossiers

Er wordt bij informatiedossiers getracht om 80% van de dossiers binnen de 3 maanden af te werken.

Behandelingstermijn	Afgesloten dossiers (% dossiers)
<=30 d	80,55
31-90 d	95,48
> 90	100,00

Gevolg gegeven aan informatiedossiers

Gevolg	Aantal	%
Informatie verstrekt	3730	90,47
Dossier onontvankelijk	11	0,27
Autoriteit onbevoegd (geen doorverwijzing)	47	1,14
Autoriteit onbevoegd (doorverwijzing)	92	2,23
Behandeling stopgezet	28	0,68
Overgemaakt aan andere DPA	30	0,73
Andere	185	4,49

Meest bevroage thema's informatiedossiers

Voor informatiedossiers bevonden de dossiers zich het vaakst in deze 5 thema's:

1. Algemene AVG-vragen (34,83%)
2. Bewakingscamera's (5,58%)
3. Rechten Datasubject (5,38%)
4. Direct marketing (5,17%)
5. Recht op afbeelding (3,37%)

2. Adviseren, aanbevelen & interpreteren

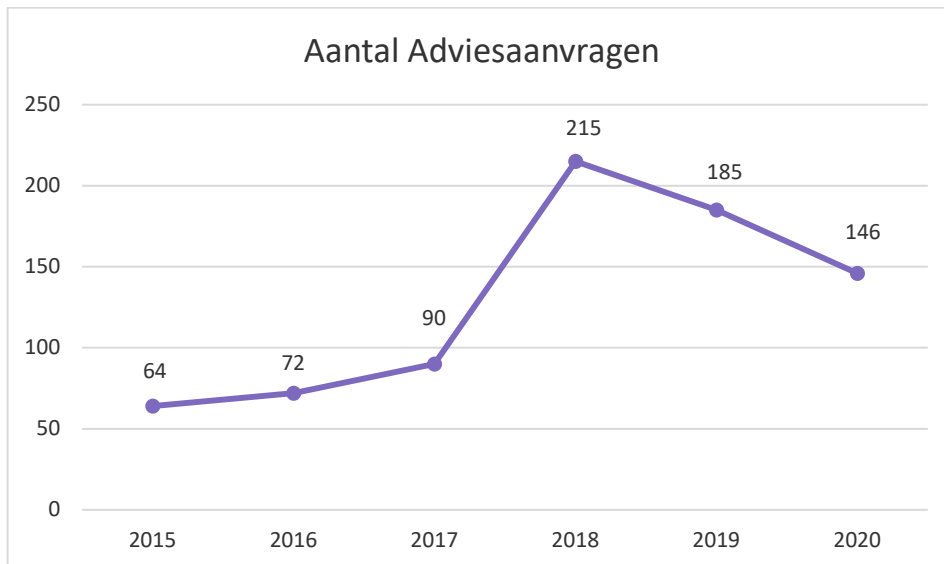
Adviezen en aanbevelingen richten zich tot de bevoegde overheden en instanties, met als doel om een kader aan te reiken voor de verwerking en mededeling van persoonsgegevens. Deze adviezen en aanbevelingen worden verstrekt door het Kenniscentrum.

Naast de verstrekking van adviezen over normatieve teksten, en de publicatie van aanbevelingen door het Kenniscentrum, verleent het Algemeen Secretariaat van de GBA ook adviezen over [gegevensbeschermingseffectbeoordelingen](#) (ook GEB of DPIAs genoemd) in situaties wanneer een voorafgaand advies van de GBA is vereist.

Adviezen van het Kenniscentrum

Evolutie van adviesaanvragen sinds 2015

In onderstaande grafiek is een evolutie te zien van het aantal adviesaanvragen per jaar, sinds 2015.

Globale analyse adviezen

De adviestaak wordt voornamelijk gestuurd door adviesaanvragen van overheden, waarvan er in totaal 146 van de wetgevende instellingen kwamen. De Autoriteit kan ook op eigen initiatief een advies uitbrengen, in 2020 werden echter geen dergelijke dossiers opgestart. Wel werd 1 [nota](#) gepubliceerd.

In 2020 zien we een daling van het aantal adviesaanvragen ingediend bij de GBA. Dit is te wijten aan het feit dat de GBA sinds augustus 2019 geen verzoeken meer heeft ontvangen van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering, die hun ontwerpen van decreten en besluiten aan de VTC (de Vlaamse Toezichtcommissie) voorleggen. De GBA heeft erop gewezen dat haar advies over deze teksten wel vereist is.

Trimester	A-dossier IN	A-dossier totaal OUT
01.2020 - 03.2020	25	28
04.2020 - 06.2020	38	37
07.2020 - 09.2020	51	35
10.2020 - 12.2020	32	50
Globaal	146	150

Het aantal inkomende dossiers betreft de nieuwe aanvragen in 2020. Het aantal afgewerkte dossiers betreft alle dossiers die in 2020 werden afgewerkt (dit kunnen eveneens aanvragen zijn die dateren uit voorgaande jaren).

Aanbevelingen door het Kenniscentrum

In 2020 werden 3 aanbevelingsdossiers geopend. Daarvan zijn er twee afgerond en gepubliceerd in 2020. De derde aanbeveling werd afgewerkt in 2020, maar pas in januari 2021 gepubliceerd.

Adviezen over GEB's

In 2019 werden vijf dossiers omtrent gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (ook genoemd DPIA's) opgestart. De meeste van deze dossiers worden momenteel nog verder opgevolgd.

3. Mediëren & klachten behandelen

Naast klantgerichte informatieondersteuning behandelt de GBA ook bemiddelings- en klachtendossiers (waarin de Autoriteit bemiddelt tussen de vrager en een derde). In 2020 heeft de Autoriteit **89** bemiddelingsdossiers en **668** klachtendossiers geopend.

Cijfermateriaal : bemiddeling

De Autoriteit heeft 89 bemiddelingsdossiers geopend in 2020. Dit is een daling met 73,90% ten opzichte van het aantal dossiers in 2019. Maar tot in 2019 werden klacht- en bemiddelingsdossiers nog gezamenlijk geteld.

Behandelingstermijn bemiddelingsdossiers

Bij de bemiddelingsdossiers ligt de gemiddelde behandelingstermijn hoger dan bij informatiedossiers (daar er met verschillende partijen wordt gecorrespondeerd).

Behandelingstermijn	Afgesloten dossiers (% dossiers)
<=30 d	50,00
31-90 d	69,64
91-180 d	91,07
> 180 d	100,00

Gevolg gegeven aan bemiddelingsdossiers

Gevolg	Aantal	% dossiers
Bemiddeling geslaagd	43	48,31
Bemiddeling niet geslaagd	7	7,87
Behandeling stopgezet	1	1,12
Europees behandeld	2	2,25
Dossier onontvankelijk	4	4,49
GBA onbevoegd	1	1,12
Andere	31	34,83

Meest bevraagde thema's bemiddelingsdossiers

Voor bemiddelingsdossiers bevonden de dossiers zich het vaakst in deze 4 thema's:

1. Rechten Datasubject (26,97%)
2. Algemene AVG-vragen (25,84%)
3. Direct marketing (12,36%)
4. Consumentgegevens (4,49%)

Cijfermateriaal : klachten

De Autoriteit heeft 668 klachtdossiers geopend in 2020. Dit is een stijging met 290,64% ten opzichte van het aantal dossiers in 2019. Maar tot in 2019 werden klacht-en bemiddelingsdossiers samen geteld.

Behandelingstermijn klachtdossiers

Bij de klachtdossiers ligt de gemiddelde behandelingstermijn veel hoger dan bij informatie of bemiddelings-dossiers (daar er met verschillende partijen wordt gecorrespondeerd en/of uitspraken worden gedaan binnen de Geschillenkamer).

Behandelingstermijn	Afgesloten dossiers (% dossiers)
<=30 d	64,47
31-90 d	88,83
91-180 d	92,89
> 180 d	100,00

Gevolg gegeven aan klachtdossiers

Gevolg	Aantal	% dossiers
Dossier onontvankelijk	128	63,05
Behandeling stopgezet	27	13,30
Seponering	18	8,87
Uitspraak GK	14	6,90
GBA onbevoegd: geen doorverwijzing	8	3,94
GBA onbevoegd: doorverwijzing	6	2,96
Overgemaakt naar een andere DPA	2	0,99

Meest bevroegde thema's klachtdossiers

Voor klachtdossiers bevonden de dossiers zich het vaakst in deze 4 thema's:

1. Algemene AVG-klachten (26,05%)
2. Rechten datasubject (10,48%)
3. Privacybeginselen (9,58%)
4. Direct Marketing (6,29 %)

4. Handhaven

De activiteiten die deel uitmaken van het handhavingsbeleid richten zich tot alle verwerkingsverantwoordelijken, zowel overheidsinstellingen als privéorganisaties, maar ook soms individuen die persoonsgegevens verwerken waarop de AVG van toepassing is.

Naast de activiteiten van de Inspectiedienst (die in het volgende deel opgenomen worden) hebben de handhavingstaken van de GBA vooral betrekking op de activiteiten van de Geschillenkamer die bevoegd is om diverse corrigerende maatregelen te nemen en administratieve boetes op te leggen.

Cijfermateriaal : Geschillenkamer

Inkomende dossiers				Uitgaande dossiers			
ELD	Terug na inspectie*	IMI*	Totaal	Vatting ID	Beslissingen ten gronde	Light-beslissingen	Totaal
427	95	11	533	123	34	49	206

Inkomende dossiers

Onder inkomende dossiers wordt vanuit het oogpunt van werklastmeting de maandelijkse instroom aan dossiers weergegeven. Deze instroom verloopt via 3 wegen:

- ELD:** 427 dossiers die door de Eerstelijnsdienst werden overgedragen aan de Geschillenkamer nadat de ontvankelijkheid van de klacht (of de tot klacht uitgemonde bemiddelingsverzoek) werd vastgesteld.
- Terug na inspectie:** 95 dossiers werden na afloop van de inspectie terug overgedragen aan de Geschillenkamer voor verdere behandeling.
- IMI:** 11 dossiers werden in het kader van de Europese samenwerking geopend door een autoriteit in een andere lidstaat en waar de GBA leidende autoriteit is (verwerkingsverantwoordelijke heeft vestiging of hoofdvestiging in België)

In 2020 sprak de GBA zich bovendien uit als betrokken autoriteit over **79** ontwerpbeslissingen van andere toezichthouders. Dit betekent één van de volgende zaken en vereist enige opvolging:

- De verwerkingsverantwoordelijke heeft een vestiging in België
- De GBA ontving een formele klacht met betrekking tot hetzelfde onderwerp en dezelfde verwerkingsverantwoordelijke.
- Belgische betrokkenen zullen waarschijnlijk aanzienlijk worden getroffen door de verwerking

Overigens werden er ook nog dossiers geopend voor het opvolgen van belangrijke grensoverschrijdende zaken.

Bij nieuwe dossiers (ELD en IMI) zijn de volgende behandelingen mogelijk:

- vatting van de Inspectiedienst voor een onderzoek personen verhoren;
- behandeling ten gronde uitmondend op een beslissing ten gronde
- light-behandeling uitmondend op een sepo of light-beslissing

Uitgaande dossiers

Onder uitgaande dossiers wordt vanuit het oogpunt van werklastmeting de uitstroom aan dossiers weergegeven. Deze uitstroom verloopt via 4 wegen:

- a. **Vatting ID:** 123 dossiers die voor verder onderzoek werden overgedragen aan de Inspectiedienst. Van deze 123 overgedragen dossiers werden er 14 door de Inspectiedienst geseponeerd. Meer informatie is ook te vinden in de rubriek “Activiteiten per directie – Inspectiedienst”
- b. **Beslissingen ten gronde:** 34 dossiers die uitmondde in een beslissing ten gronde van de Geschillenkamer na afloop van een procedure ten gronde.
- c. **Light-beslissingen:** 49 dossiers die uitmondde in een light-beslissing van de Geschillenkamer na afloop van een light-procedure.
- d. **Andere:** Niet alle dossiers monden uit in een beslissing. Klachten worden soms ook ingetrokken. Hierover zijn er op dit moment nog geen cijfers beschikbaar.

Beslissingen

Totaal beslissingen	Beslissingen ten gronde	Light-Sepotbeslissingen	Light-Bevelen	Light-berisping + bevel
83	34	31	17	1

In 2020 heeft de Geschillenkamer in totaal 83 beslissingen uitgesproken waarvan 34 beslissingen ten gronde. Op grond van artikel 100§1 van de WOG is de Geschillenkamer bevoegd om de onderstaande sancties op te leggen in de zogenaamde beslissingen ten gronde. In de 34 beslissingen ten gronde legde de Geschillenkamer in totaal 78 sancties op. Hieronder de onderverdeling per sanctie:

- een klacht seponeren: 5
- de buitenvervolginstelling bevelen: 3
- opschorting van de uitspraak bevelen: 0
- een schikking voorstellen: 0
- waarschuwingen en berispingen formuleren: 22
- bevelen dat wordt voldaan aan de verzoeken van de betrokkene om zijn rechten uit te oefenen: 6
- bevelen dat de betrokkene in kennis wordt gesteld van het veiligheidsprobleem: 0
- bevelen dat de verwerking tijdelijk of definitief wordt bevroren, beperkt of verboden: 5
- bevelen dat de verwerking in overeenstemming wordt gebracht: 17
- de rechtzetting, de beperking of de verwijdering van gegevens en de kennisgeving ervan aan de ontvangers van de gegevens bevelen: 1
- de intrekking van de erkenning van certificatie-instellingen bevelen: 0
- dwangsommen opleggen: 0
- administratieve geldboeten opleggen: 19
- de opschorting van grensoverschrijdende gegevensstromen naar een andere Staat of een internationale instelling bevelen: 0

In 2020 legde de Geschillenkamer 19 geldboeten op voor een totaalbedrag van €885.000. Hiervan werden een aantal geldboeten door het Marktenhof herroepen voor een totaalbedrag van €57.000.

Beroepen

In 2020 werden er bij het Marktenhof 11 beroepen ingesteld tegen beslissingen van de Geschillenkamer. Deze beroepen gaven als gevolg:

- 5 vernietigde beslissingen;
- 2 deels vernietigde beslissingen;
- 2 verworpen beroepen
- 2 zaken nog in behandeling

De type beslissingen waartegen beroep werd ingesteld zijn:

- 5 beslissingen ten gronde met boete
- 1 beslissing ten gronde
- 2 bevelen
- 3 sepotbeslissingen

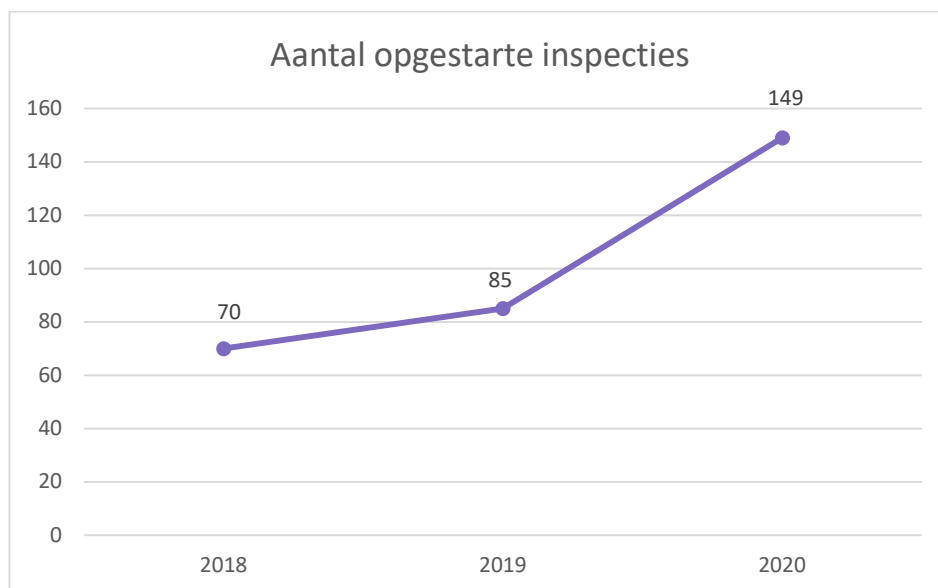
In 2020 werden er ook nog 2 cassatieberoepen ingesteld waarvan beide zaken nog in behandeling zijn.

5. Inspectiedienst

De Inspectiedienst startte in 2020 **149** dossiers op tegenover 85 in 2019. Inspecties kunnen worden opgestart op eigen initiatief, of met betrekking tot een dossier.

In 2020 werden 123 Inspectiedossiers opgestart op vraag van de Geschillenkamer als gevolg van inkomende klachten. Er werden 18 inspecties uitgevoerd in opdracht van het directiecomité. 6 inspecties werden uitgevoerd op eigen initiatief van de Inspectiedienst.

Meer informatie is ook te vinden in de rubriek "[Activiteiten per directie – Inspectiedienst](#)"

Domeinen waarin inspecties werden uitgevoerd

1. Direct Marketing (met in het bijzonder aandacht voor de cookies problematiek)
2. Covid-19 gerelateerde klachten
3. Werking van steden en gemeenten
4. Camera's & nieuwe camerawetgeving

6. Monitoren (en naleving opvolgen)

In 2020 heeft de Autoriteit 31 monitoringsdossiers en 16 dossiers op eigen initiatief opgestart.

Monitoringsdossiers zijn een nieuw type dossier die opgestart worden op eigen initiatief, en waarbij de GBA de verwerkingsverantwoordelijken aanschrijft om over hun gegevensverwerkingen waarover bijvoorbeeld in de media werd bericht bijkomende informatie aan te leveren of deze te verduidelijken. Indien de aangeleverde verduidelijking de GBA verontrust, dan kan het Directiecomité beslissen om een inspectie te laten uitvoeren door de Inspectiedienst. In 2020 werden 13 monitoringsdossiers ook afgesloten.

Cijfermateriaal : monitoringsdossiers

Gevolg	Aantal	%
Informatie verstrekt	10	76,92
Aanbeveling gevolgd	1	7,69
GBA onbevoegd doorverwijzing	1	7,69
Seponering	1	7,69

Domeinen waarin monitoringsdossiers werden opgestart

1. Beeldverwerking/Bewakingscamera's (28,13%)
2. Gezondheidszorg/E-health (12,5%)
3. AVG Algemeen (18,75%)
4. Arbeid: Elektronisch toezicht/biometrie... (9,38%)

7. Samenwerken

Zowel op internationaal als nationaal vlak zijn er vele partners waarmee de GBA samenwerkt om de best mogelijke bescherming van de gegevens van de burgers te kunnen waarborgen.

Meer informatie over onze samenwerkingsactiviteiten is te vinden in het gedeelte "De Autoriteit".

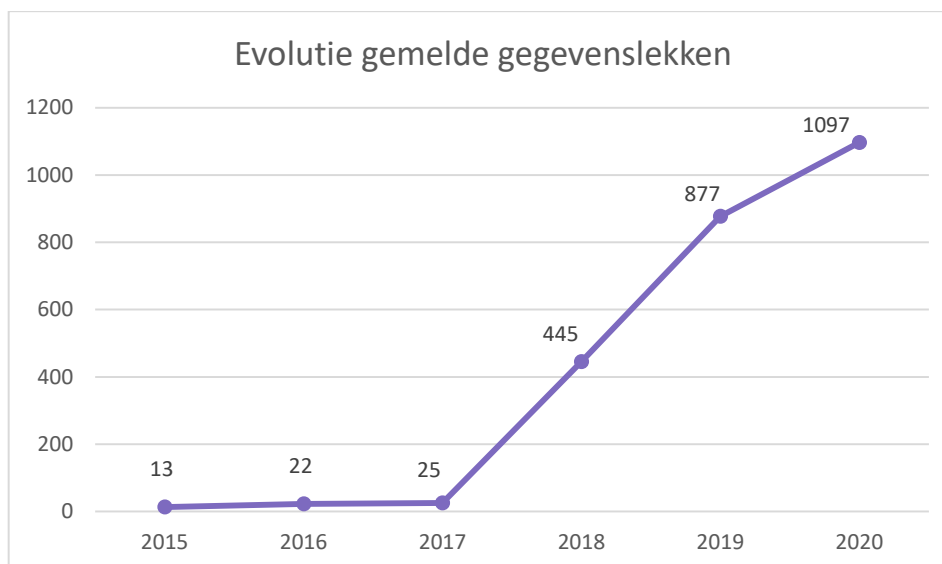
8. Goedkeuren of begeleiden van risico-verwerkingen, stimuleren gedragscodes

Sinds 25 mei 2018 is het verplicht om gegevenslekken te melden bij de GBA. Daarvoor was dit enkel verplicht voor telecomoperatoren. In 2020 ontving de Autoriteit 1097 gegevenslekken. Zij verricht bij deze gegevenslekken steeds de nodige verificaties en neemt indien nodig contact op met de betrokken partijen.

Voorts werden in 2020 10 algemene beslissingsdossiers opgestart, namelijk 5 dossiers met betrekking tot gegevensbeschermingseffectbeoordelingen (cf gedeelte “Adviezen en Aanbevelingen”), 3 bindende ondernemingsregels (ook bekend als “Binding Corporate Rules” of BCR’s) dossiers, 1 gedragscode en 1 [beslissing van het Algemeen Secretariaat](#).

Als laatste houdt de Autoriteit sinds 25 mei 2018 ook niet-publieke databank bij van aangemelde DPO’s.

Cijfermateriaal : gegevenslekken

Sinds 25 mei 2018 is er een meldplicht voor gegevenslekken. Deze meldingen dienen te gebeuren via een (in 2020 sterk vereenvoudigd) elektronisch formulier. In 2020 ontving de autoriteit 1097 meldingen van gegevenslekken.

Gevolg gegeven aan gegevenslekken

Resultaten gegevenslekken	Aantal	% dossiers
Verificaties verricht	1032	94,07
Behandeling stopgezet	42	3,83
Andere	23	2,10

Meest voorkomende types gegevenslekken

Voor gegevenslekken kwamen volgende 5 types het vaakst voor:

1. Menselijke vergissing (32,82%)
2. Hacking, phishing & malware (27,71%)
3. Andere (13,95%)
4. Oneigenlijk gebruik toegangsrechten (9,85%)
5. Systeemfalen (5,74%)

Aanmeldingen van functionarissen voor gegevensbescherming

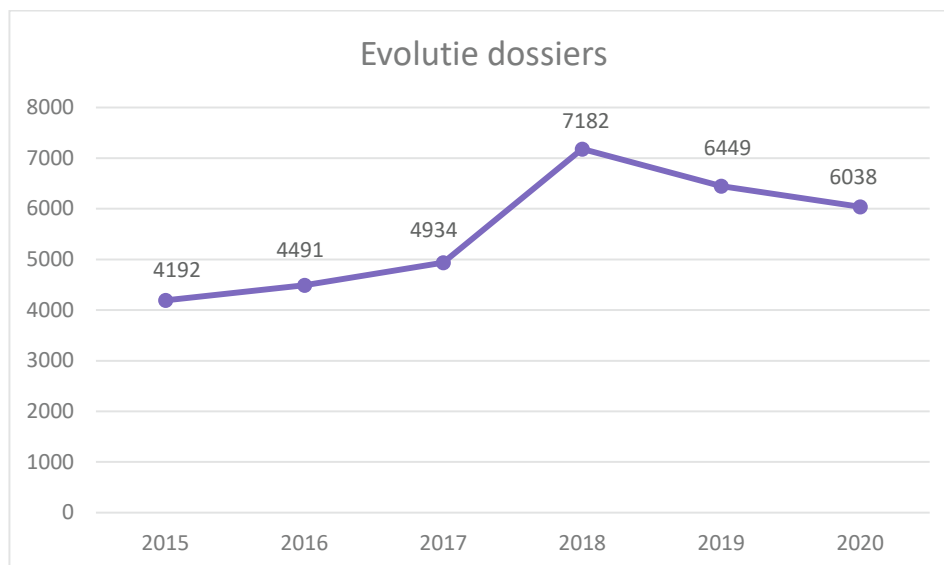
Sinds 25 mei dienen functionarissen voor gegevensbescherming te worden aangemeld bij de Autoriteit. Deze aanmeldingen dienen te gebeuren via een elektronisch formulier. Sindsdien werden **5911** actieve functionarissen voor gegevensbescherming aangemeld.

9. Algemene cijfers

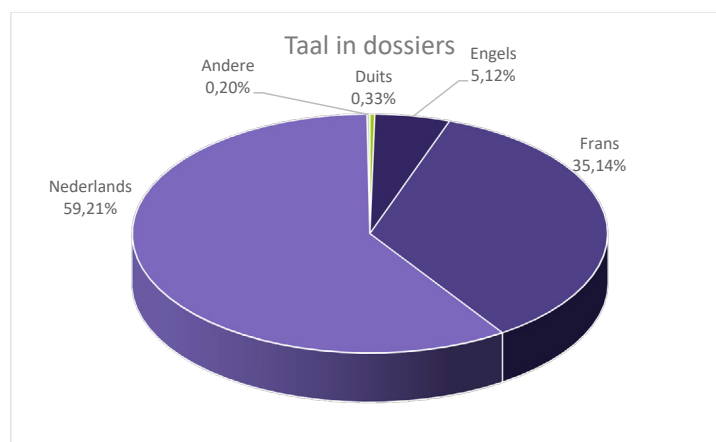
De advies- en aanbevelingsdossiers van het Kenniscentrum, en de beslissingsdossiers van het Algemeen Secretariaat zijn niet opgenomen in de onderstaande tabel, lijsten en grafieken, omdat ze apart worden geteld in ons huidige IT-systeem.

Evolutie van dossiers

In onderstaande grafiek is een evolutie te zien van het aantal hierboven vermeld dossiers per jaar, sinds 2015.

Taal van dossiers

Ontvankelijkheid en bevoegdheid van de afgesloten dossiers

Vóór de Autoriteit overgaat tot controle, bemiddeling of informatieverstrekking, wordt steeds een ontvankelijkheidsanalyse uitgevoerd. Het grote verschil met de ontvankelijkheidscijfers van de voorbije jaren is dat men deze in de statistieken niet als zodanig opnam, omdat ook bij onontvankelijkheid, veelal de burger toch informatie verstrekt krijgt door de Eerstelijnsdienst. In 2020 bleken 162 aanvragen (2,68%) onontvankelijk, wegens het ontbreken van voldoende informatie vanwege de aanvrager of het ontbreken van een vereiste ondertekening. Het gaat om 11 informatiedossiers, 4 bemiddelingsaanvragen en 147 klachtdossiers. Verder werden 155 aanvragen (2,57%) verkeerdelijk aan de Autoriteit gericht en was de GBA niet voor bevoegd. In 99 gevallen werden de aanvragers doorverwezen naar de juiste instantie.

Gegevenstype behandeld in dossiers

De dossiers hadden voornamelijk betrekking op de volgende types gegevens (dossiers kunnen verschillende gegevenstypes hebben) :

1. Identificatiegegevens (68,27%)
2. Elektronische identificatiegegevens (17,06%)
3. Beeld- en geluidsopnamen (10,75%)
4. Financiële bijzonderheden (8,89%)

Behandelde wetgeving in dossiers

Voor dossiers werd voornamelijk beroep gedaan op volgende wetgevingen:

1. Algemene verordening gegevensbescherming (89,45%)
2. Camerawetgeving (2,88%)
3. Andere (2,07%)

10. Vergelijking 2019-2020

	2019	2020	Vershil	
Informatie	5 118	4 123	-19,44%	
Bemiddeling* (tot in 2019 samengenomen met klacht)	341	89	-73,90%	
Klacht* (tot in 2019 samengenomen met bemiddeling)	171	668	+290,64%	
Gegevenslek	877	1 097	+ 25,09%	
Monitoring	9	31	+255,56%	
DPIA	2	5	+150,00%	
Advies	185	146	- 21,08%	
Aanbeveling	2	3	+50,00%	
Beslissing van het Algemeen Secretariaat	3	1	- 66,67%	
Inspectie dossiers	In opdracht van de GK	67	123	+83,58%
	In opdracht van het DIRCO	10	18	+80,00%
	Op eigen initiatief	8	8	+0,00%
	Totaal inspectie	85	149	+75,29%